

ТОЛАМ
Аьгтонга бодача
новкъа

9

ТУРИСТИЙ НАЬКЪАШ
Наькъаш
тоадеш латт

10

СЕРДАЛО

WWW.SERDALO.RU

ГІАЛГІАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№1 (12578)
Наджгоанщой
бутт,
12 ди, 2023 шу

Газет арадувл 1923-ча шера
бекарга бетта 1-ча дийнахъа денз

1973-ча шера
«Сердало»
газета
«Знак почета»
яха орден
еннай

12+

ЮКЪАРЛО
ГалгІайче 2023
шера доккхача ахчан
проектташ хкоачашъе
лерхІ

2

СИЙПЕ
2023-ча шера толаме
къахъега лаьрхІа
ба вай хъакимаш

4

КЪАМАН ХЪАШТАШ
Пхи министерство,
ведомство цъхан
тхов кІалха хургъа

5

ГІИШЛОШЪАР
ГалгІайчен Эбарга-
Юрта 540 дешархочоа
лаьрхІа ишкол хъальеш
латт

6

ГІАЛИЙ ТІАРА ХЪАЛ
ГалгІайчен Шолжа-
Шахъарá цъаькха
трансформатор
оттаергъа

7

@gserdalo

vk.com/gserdalo

Дзен сердало

www.serdalo.ru

Мехка хъал

Карарча шера дукхагІа теркалдергда
юртбоахамца, Іаламца дувзадена дешаш

3

Дикка гІо дир

Вай мехкара ворхІ
машен хъожайир
Россе блухоща

3

ГалгӀайчен Шолже дийцар, бахархой газаци Иалашбарах

Мартина Гагиева

Наджгоанцхой бетта ийслагӀча дийнахьа Шолже дийцар, Менделеева урам тӀарча дукхаза вӀаштӀарадаьча цӀеношка баха нах газаци Иалашбарах лаьца, аьнна, хоам бир «Сердало» газетага мӀре болхлоша.

«Шахьара мӀра Заьзганаькъан Мусас кхетаче дӀайихьар, газаци кӀахьегача компане болхлошца, администраце кхыдолча боахамий ви-калалашца. Цига дийца дош дар, Менделеева урамах латтача дукхаза вӀаштӀарадаьча цӀагӀа бахача наха газаци дувзадена нийсденна кхоачамбоацарца дӀадахар», — йоах хоам.

Кхетаче яьнначул тӀехьагӀа, доакъашхой баха хилар, цу цӀагӀа бахача наьха хьал довза ловш. Цул тӀехьагӀа Заьзганаькъан Мусас декхар тӀадиллар, газаци этта хьал сиха тоадарца, кхоачамбоацар юстардакхарца, дӀахойодача хана цу тайпара моттиг цу цӀагӀа бахача наха кхы нийсцаялийтарца дувзадена.

ГалгӀайче 2023 шера доккхача ахчан проекташ кхоачашьӀе лерхӀ

Султиганаькъан Йоакъап

ГалгӀайчен экономика дегӀайоалаьра Министерствос хоам бир, ГалгӀайче 2023 шера дуккха ахча дӀагӀоргдола проекташ кхоачашьӀе лерхӀа хилар.

Цу юкьедодаш да газобетона блокаш, кӀалах яь хӀамаш лоалаеш йола заводаш хьалъяр. Цунах хоам бир ГалгӀай Республикан кулгалхочунга Келаматанаькъан Махьмуд-Ӏаьлага ГалгӀай республика экономически дегӀайоалаьра министра Тумхой Аьсета, аьнна, хоам бу «Сердало» газетага республикан кулгалхочун кепайоазон болх лелабераша.

«2023 шера оаха лерхӀ дук-

кха ахча дӀагӀоргдола проекташ кхоачашьӀе, царца я гӀишлон материалаш арахецаш йола комбинат тоаяр, «РИАЛ» яха кӀалах яь хӀамаш лоалаеш йола завод хьалъяр, берий санитарно-цӀеналца ювзаенна хӀамаш арахецаш йола завод хьалъяр, газобетона блокаш еш йола гӀишлош яр.

Министерствос тӀахьожам лоаттабергба уж кхоачашьӀяра», — аьлар министра.

Из доацаш, республике зӀамагӀа, юкьера хӀама хьадарӀа, иштта доалахьара хӀама дӀадоладарӀа новкъостал ду къаман проект хьаллоацаргья». ЗӀамагӀа, юкьера бизнес дегӀайоалаьра карарча шера шоай доалахьара хӀама дӀадоладеш волча 400 совгӀа

сагӀа, иштта 3,6 эзар зӀамагӀа, юкьера болх лелабеш болчарна, иштта ГалгӀай Республикан бизнес лелае ловш барашта новкъостал де лаьрхӀад.

Массехк моттиг я, дикка ахча дӀадахийта, проекташ маьхалиоахаргӀолаш, цу юкье хургда берий кхача арахеца, трансформатораш хьаяр, кӀа лорадара дола элеваторни гӀирсаш хьадар, иштта цӀенакхьарий (форель) кхедара боахам дегӀабоалабар, Лаьжгера ЮдоагӀагача хин а иштта ЦӀай-Лоаман дукъ тӀехьашка дадаш дола, хьажара майдан юера лаьтташ тоадар, цул совгӀа «Эрзи» яхача берий салолача моттига юххе туристически гӀишлош хьалъяр», — аьлар Тумхой Аьсета.

Карарча хана лаьрхӀа бола болх дӀахьош ба, 5 йоккха проект вахаре кхоачашьӀеш. Уж я теплицай боахамца, «Ӏарми» курорт дегӀайоалаьраца, салол «Жайрахь» оала моттиг хьалъярца, иштта кхыдарашца ювзаенна.

«Хьалхарча аргӀах кхоачашьӀе езаца проекташта терко лоаттае еза. Уж маьхалгьарца таро хургья наха балха моттигаш хилийта а, республикан бюджете хьачудоагӀар дукхагӀа хилийта а, цун экономика дегӀайоалае а. Вай, массага санна а ца боаккхаш, гӀа сихагӀа боаккхаш хила деза, цхьаннена меттел шиь хила беца вай боаккхаш бола толам, хьаштдале кхо гӀа хьалхабоаккхаш а хила деза», — аьлар Махьмуд-Ӏаьлас.

ГалгӀайчен кулгалхочо мах бир, цӀай долча деношка моттигерча кӀахьегамхошта карагӀдаьнначун

Оздой Ийса

ГалгӀайчен кулгалхочо Келаматанаькъан Махьмуд-Ӏаьлас мах бир, цӀай долча деношка моттигерча тайп-тайпарча кӀахьегамхошта баьча балха. ГалгӀайчен бахархой а иштта хьаьший а вахара кхераме хӀама ца хилийта гӀертташ, массехк эзар сага болх бир бибеча даькъошка цӀай долча деношка, аьлар «Сердало» газетага мехка кулгалхочун кепайоазон болх лелабераша.

«ДӀадахача 2022 шера итт дийнахьа хинна наьха 143 лоткъам а иштта карарча 2023 шера хинна 99 лоткъам а нийсбича, гуш да укхазара хьал дикка тоаденилга», — аьнна, белгалдир ГалгӀай Республикан паччахьалкхен кулгалхочун ГӀонча волча Йовлой Мухьмада, ше ГалгӀай Республи-

кан кулгалхочунна Келаматанаькъан Махьмуд-Ӏаьлага, цӀай долча деношка баьча балхах дувцаш. Цо белгалдир; сердал, газ, хий хургдолаш; кулгалхочун администрацена а иштта региона паччахьалкхенна а чубоагӀаш болча наха болх лерттӀа дӀабихьа хилар.

Цо яхачох, болх дика вӀаштӀехьабаккхара, из лерттӀа дӀабихьара оарцагӀьяьккхаяр 60 саг чувоагӀа 12 тоаба, иштта 12 лаьрхӀа йола техника.

Нагахьа санна царех цаӀ сеца хилча, сиха хоам кхоачар е сердал, е газ, е хий цахиларах. ХьатӀаьоагӀагача хана цу тайпара болх дӀабихьа безаргола моттигаш гучаяьлар, хӀана аьлча цу моттигашка хатараш дукхагӀа нийслора.

Белгалдир, кердача шера салолача деношка оарцанха ухача наьха тоабаш ткъа ворхӀазза хоам баьча моттиге

яха хилар, цар гӀо дир 27 сага, цу юкье ши бер а дар. Щерах нах лорабераша шин моттиге цӀи йоаеш а нийсделар, иштта машенашца новкъа хьовзам хинна ши моттиг а нийсделар.

Нийсденнача зуламий мах беш, Йовлой Мухьмада белгалдир, Наьсарерча Московски урамах, малаш ба ца ховча наха шоайла герз дийтта моттиг хилар. Из бахьан долаш, Дибаранаькъан цаӀ веннав, хӀаьта Доврбиканаькъан саг дарбанче нийсвеннав. Цу хатарах уголовни гӀулакх хьадийллад.

Иштта дийцар, дӀадахача салолача итт дийнахьа «112» яхача бувзамга ихача хоамех а. Автодора Министерствон болх а белгалбир, салолача деношка наькъ гӀа машенашца хьовзам хургбоацаш, никъ бошавеш, ша ца хулийташ, кӀахьийгар цар, цу даькъе мел эшар дир цига кӀахьийгараша.

ДӀахо ше къамаьл деш, Йовлой Мухьмада белгалдир, эпидемиологически хьал вайцига мишта латт. ГалгӀай Республикан унахцӀенон Министерствос яхачох, ОРВИ оалаш дола лазараш кӀезигденнад. Тахана нарча денга кхоачаш, бераш а боккхагӀбараш а могаш боацаш геттара дукха ба ала йиш яц, эпидеми яха дош цу юкье хӀанз доагӀаш дац.

Келаматанаькъан Махьмуд-

Ӏаьлас баркал аьлар ГалгӀай Республикан МЧС, наькъашта тӀахьожам лоаттабеча, унахцӀенон болхлошта, бокьонаш лораерашта, цар шоай болх дика дӀабихьарах. Цо белгалдир, 2023 шерара декхараш кхоачашдар мел лоархӀаьме да, иштта тӀадиллар ГалгӀай Республикан паччахьалкхенна, уж толамаш доахача массе оагӀорахьара даькъа лоацаш хила, аьнна.

Карарча шера дукхагІа теркалдергда юртбоахамца, Іаламца дувзадена дешаш

Султигананькъан Йоакъап

2023-гІа шу Іаламеи юртбоахамеи шу да, аьлар вай Мехкадас Келаматананькъан Махьмуд-Іаьлас. Мехка паччахьалкхенца дІайихьача кхетаче, дийцар цо цу хьакъехьа.

«Дадаха шу, кьахьегаш, дІакъайлар вай, ала йиш я тахан. Геттара дика да, ала йиш хургъя вайга, мехка хьалхашка латта тайп-тайпара кхоачамбоацараш юстардаьхача.

Белгалде деза, Іалама хьал вай тоадарга хьежжа мара юртбоахама гІулакх меттадоагІаргдоацилга. Республикоча ишколшк, берий бешамашка, дарбанчешка, интернаташка дикагІдола хиш цІенду гІирсаш хила деза. Теркалде деза, уж хІамаш вай мехка хьаеш йолга. Цунга хьежжа, лакхача боараме хила беза цу мугІарера болх», — дийцар мехкадас Кела-

матананькъан Махьмуд-Іаьлас.

Республикан кулгалхочо белгалдир, 2023-гІа шу йоккхача проектий, беркатеча лерхІамий шу хила деза, аьнна. Чакхдаха деза муниципальни хоржамаш, хьалхарча кхаь бетта хьаелла лерхІ 30 совгІа вахара хьаш-

ташца ювзаенна гІишлош. Ала деза, наькъаш тоадара гІулакх вай лакхача боараме дІадихьад, аьнна, дика толамаш даьхад вай гІишлош еча балха гІа а.

Асиновски хин кхоачам лоттабеча моттиго, республикански лоархІам бола дарбанче хьа-

яро хицара хьал, унахцІенон гІулакх тоадергда вайцига. Мехкадас аьлар, укх шера чакхъаха езача йоккхача проектий гІулакх кастта хургІолча, берригача хьакимаша дакъа лоттабеча, кхетаче кьоастадергда, аьнна.

Росгварде викало гІо дир, лотаеннача машена чу ваьгІача сагІа

Вай мехкарча Росгварде воккхагІволча лейтенанта Акхсагананькъан Мухьмада гІо дир, лотаеннача машена чу висача сагІа. Ший машенаца Долакха-Юрта водача Мухьмада зийнад, хьалха йода машен, цъа цІаьхха, юхасоцаш. ЦагІ лертІа доацилгах сакхийна лейтенант ше ма водда дІатІавахача, машен йизза кІур ийккха, унзара сурт хиннад.

ДІакъовлаенна машена наІараш сиха хьайилла, чуваьгІар араваьккхав Мухьмада. Из саг машена дІагаьнаваьккха, лораш хьатІакхачалехь де дезачунга хьежав из.

Цул тІехьагІа, машена гІаваха, газак йизза йола балон дІакъайлай, эккхаргІоацаш, капота кІалха яьнна цІа а оарцагІбаькхача нахача дІайоаяьй. Ханнахьа гІо дарах, машен ца эккхаш йисай, чуваьгІа саг а, зе доацаш, кІалхарваьннав, Даьла кьахетамца. Иштта яхь йола, деналах бизза бола кьонгаш ма эшалба вай кьаманна!

Вай мехкара ворхІ машен хьожайир Россе бІухошта

Баркинхой Мурад

Украинерча тІема доакъашхой гІулакхага хьожаш ба вай мохк, каст-каста эггара чІоагІагІа эш аьнна хетача хІаманца гІо деш. Укх наькъа вайцигара ворхІ машен дІаелар Россе бІухошта.

«Цу тайпарча моттигашка лелара геттара дика машенаш ийцай, республикан кьаман фондерча ахчак.

Эшаш мел долча хІаманца, новкъостал де деза вай бІухошта. Тахан царна Іояхьйта кийчъеш латт кхы а дукха хІамаш. Царна юкье

да дІайха барзкъаш, телефонаш, тайп-тайпара даар, санитарни хьал лорадара эшараш, иштта кхьйола, бІухошта дукхагІа эшаш хула хІамаш», — язду вай Мехкадас Келаматананькъан Махьмуд-Іаьлас ший телеграмм-канале. Республикан кулгалхочо бел-

галдир, гІалгІай кьаман наха, кулгалхоша шоайбараш терко йоацаш цІаккха а бутаргбац, аьнна! Вай мехкара тІем гІа баха кагирхой лакхача боараме шоашта гІадехка декхараш кхоачашдеш, денал, сий, яхь лорадеш хьабоагІа.

Мемориальни комплексе кхетачеш дІаяхьа лерхІ

Бехк боацаш мехкабаьхача наьха кхетачеш дІахьоргъя Мемориальни комплексе. Из хоам тха газетага бир музея болхлоша.

«Пушкински карт» яхача программага гІолла массехк кхетаче дІаяхьа лерхІ оаха», — йоах хоам. Укх бетта 20-ча денгара 30-ча денга кхаччалца, «Лоаман аьрзеш»: Базоркананькъан Крым-Султан — Дошоча Гиоргиевски герза кавалер» яха видео-гойтам хургба. 16-ча денгара 31-ча денга кхаччалца, латтаргба цІихезача йозанхочун, драматурга, сценариста Чакхенанькъан Саїда 85 шу диза-ра хетабаь, цун дІаьхий истори дувца суртий, каьхатий гойтам. Музея болхлоша бахархой бех шоаш хьийгача кьига хьажа. Хоам бу, билет Пушкински картага гІолла эцаш санна, музея кассера а эца йиш йолга.

ТІема декхар кхоачашдеш, байнарий дезалашта гІо дир

Султигананькъан Йоакъап

Кьаман ганзо (фондо) оагІув хьаллацарца, наха гІо деш бола болам дІабихьар вай мехка. Ерригача Россе дІахьош долча ВАЙЦХЪАНА яхача цу доккхача гІулакха доакъашхоша тІема декхараш кхоачашдеш байнача бІухой дезалашта тайп-тайпара кхача чубоалла 100 тІормиг бихьар. Цу наха из сагІа декъа аьнна

соцам баьр вай Мехкада Келаматананькъан Махьмуд-Іаьла вар.

Кагирхой гІулакхах йолча комитетІа тІадилладар из гІулакх. ВАЙЦХЪАНА яхача штабаца цІеннах чуувтгаш, наха даарех дизаза тІормигаш дІадийкьар цар. Иштта белгалду, уж тайпара боламаш вай мехка дІахо а хургда, яхаш.

Сомий бешамаш ебаш латт вай мехка

Ужахъанъкъан Хъамзат

Техьарча шерашка сомий бешамаш лелае, царех пайда эца ловраш дукхагIа улаш латт вай мехка. Сом латара геттара дика хургда аьнна хета лаьтташ, гаьнаша дIалуьцаш латт.

«Сомаша, тайп-тайпара комараши чуэ-царга диллача, из беркат кхедеча хьалхалаттача кхьдолча мехкашца цъхан мугIаре латт вай республика. Из толам вай хилар белгалдир Россее юртбоахама гIулакхех йолча министерствос», — йоах тхога бенача хоамо.

Далла хоастам бе безаш, доккха беркат да вайна Iажий бешахь доалар. Котало яьккха, ший болх лакхача боараме дIахьочарех я ала йиш я «Беш-Гигант» оалача тайп-тайпарча фух бола Iажаш кхебеча моттигах. Укх итт шера дика толамаш даьхад цу бешамашка къахьегаш боахкараша. Цигара Iажаш бовзаш ба дуккхача миингашка.

Республика кулгалхоша къахьег, вай мехка тайп-тайпара сомий, комарий бешамаш дукхагIа хилийта гIерташ. Тайсса, доал доацаш, яьда бIарий бешамаш а, цу лаьтта къахьегаш, царех дикка беркат эца ловш болча бизнесменин доалахьа кхьчай. Вай мехкара лаьтташ массе шерашка хьаьна, беркате хиннад, цудухьа йоархIех йиьза уж моттигаш ядийтар геттара харцахьа да.

2023-ча шера толаме къахьега лаьрхIа ба вай хьакимаш

Султиганъкъан Йоакъап

ХьатIадена 2023-гIа шу республиканна атта хургда ала йиш еце а; мехкара хьакимаш, кулгалхой къаман хIама тоадара тIехьа дикка къахьега лаьрхIа ба. Мехкарча наьха вахара хьал то-

адергдола дукха керда проекташи лерхIараши да цар дагакхоабаш.

«Дадахача 2022-ча шеро хьахьекхар вайна, мел йоккхий халонаш духьалгьаларах, лертгIа къахьегаш хилча царел котвала йиш

йолга. Россее президента ма аллара, керттердар Россее кхоане лораяр да! Из вайна массанена тIалатташ дола доккха декхар да.

Бакьдолчун тIехьа вай мел латтача хана, котало вайгахьа хургья!», — язду вай мехкадас Келаматанъ-

къан Махьмуд-Iаьлас ший телеграм-канале. Вай республикан экономически хьал тоадергдола йоккхий гIишлош я укх шера хьокхолла лерхIараш.

Цъха барт, безам болаш дIадолхе, аьттув хургба вай, Даьла къахетамца.

МагIалбикера моастагIа араваьккха 80 шу дизад

Шахьаранна тIавена фашист вохавь 80 шу диза-ра хетаяь митинг дIайихьар МагIалбикерча сквере. Цу йоккхача кхетаче гулбенна хилар республикерча паччахьалкхен кулгалхочун гIонча вола Йовлой Мухьмад, шахьара кулгалду Галай Муса, къаман гуллама депутаташ, юнармейцаш, моттигера бахархой. «Тахан вай дезду, МагIалбикера моастагIа араваккхара 80 шу дизад.

Вай вIашагIтехар, цу ханарча бирсача деношка моастагIчун наькъаш тедаш, шоай низах уж бохабеш, лаьтгача наьха лерхIам ба. БIухоша шоай синош Iудийхкад, фашисташ-

та кара вай лаьтташ ца кхачийта гIерташ. Вай дегашка даиман яха еза цар цIераш! Цаккха а хам баь варгвоаца хало я ветеранаша лайнар. Иразе, маьрша дахалда шо, хьамсарча МагIалбикера нах!

Аьттув болаш хилда шун наькъаш», — аьлар ший къамаьла юкье Йовлой Мухьмада. Горсовета кулгал деча Йовлой У. белгалдир, таханара тIехье ший даьй истори довзаш, сийдолча къонгий цIераш лоархIаш, нийсача хIаман тIехьа цар мел лайна хало, Iазап дег чу леладеш я, аьнна. Тема деноех дисараш лохаш йолча тоабан кулгал деш волча Сардаланъкъан Иийсас, кагирхошка къамаьл деш, аьлар: бирсача фашисто

лаьрхIар дохадеш, укх лаьтташ-кара цун лар хоадаеш, лаьтташ бицбе бокъо яц вайх цъхане а!

Шахьара мэр волча Галай Мусайна цо елар «Кавказе лаьтгача тема 80 шу» яха мейдилг,

тема ханашка дисараш лехача тоабан юкье къахьегача Муружанъкъан Мухьмадаи Эгинакъан Батырай, РФ юкъярлен палатагара баркал оалаш, каьхаташ делар.

Діадахача шера 250 эзарзза телефон техай 112 оалача номерах

Султиганаькъан Йоакъап

250 эзарал совгіа нахагара гургал кхаьчаб діадахача шера, 112 оалача наьха гІулакхага хьожарий номерах. Уж еррига моттигаш тохкаш, цахаддаш кхаьбегаш, хиннаб цигара болхлой.

«Республикан бахархоша, лорий оарц дезаш хилча, МВД болхлой тіабеха безаш хьал эттача, цига тох телефон», — йоах хоамо. ХІаьта, эксперташа яхачох, ЖКХ балхаца дувзаденна дукхагІдола гІулакхаш 112 оала телефон ца тохаш, діадерзаде йиш я.

Оператораш салаІар фуд ца ховш, ди-бийса доацаш, кхаьбегаш хиннаб цига. Цул совгіа, лингвистически гІо да цига хІанз юкьеодоладь, цу лостамагІа кхаьбегараш кхыча къамай метташ ховш ба.

Пхи министерство, ведомство цхьан тхов кІалха хургья

Ужахьанаькъан Хьамзат

ПалгІайче пхиь министерство, ведомство цхьан тхов кІалха хургья, арендах мах ца телар духьа а, болх пайда бахьаш хилийта дагахьа а, аьлар «Сердало» газетага мехка паччахьалкхен кепайоазон болх лаборатораша.

«ПалгІайчен столицерча Магасерча ПалгІай паччахьалкхен университета цагІа хургья экономика дегІайоалаяра Министерство, Минпромторг, Минавтотдор, кхаьбегамаш йола Министерство, кьонабарий Комитет», — йоах хьабайтача хоамо.

«ХьалхагІа цу Іаьдала органаша шоаш чүлеш болча мот-

тигех республикан бюджетера ахча телар, хІаьта хІанз уж діачуболхаш йола университета фусам мах боацаш лелае аьнна, ИнГГУ доалахьа діаеннаяр, из пайда эцаш а яцар.

Цунца дувзаденна, уж ерригаш а вІашагІоха лаьрхІар», — аьлар ПалгІай Республикан кулгалхочо Келаматанаькъан

Махьмуд-Іаьлас.

Республикан кулгалхочо иштта белгалдир, цар вІаший юхе болх беш хиларах пайда баргба, аьнна. Цул совгіа чүлеча моттигах діадодар а дусаргда, хІаьта республикан Іаьдало из ахча кхычахьа діадохийтаргда.

РСО-Алане вахача сагІа таІазар дергда, наркотикаш лелаярах а кьоал дарах а

Султиганаькъан Йоакъап

ХьалхагІа суд яь хинна РСО-Алане вахархо ПалгІайчен суда хьалхашка оттаргда, наркотикаш лелаярах а кьоал дарах а, аьлар «Сердало» газетага ПалгІай Республикан прокуратуре.

«Наьсарен шахьара прокуратуро чІоагІдир, РСО-Алане Мочкьий-Юрта вахача 34 шу даьннача вахархочунна духьала уголовни гІулакх доладелга. Из хьалхагІа а лаьца ваьлла, наркотикаш лелаш хиларах а иштта наьха доалахьара хІамаш лочкьярах а», — аьлар мехка тіахьожам лоттабе декхарийла болчар.

Из беке ву діадахача шера гурахьа Наьсарерча «Фабрика» оалача базар тіара кхалнаьха кога тіа бувхабу пхи гІирс чубоалла тіормиг лочкьябарах. Цу тайпара, тіорми болча кхалсага ткьяь ялх эзар сом совгіа зе а даь, діакъайлаваьннав из.

Иштта шийна лаьрхІа 22 грамм марихуана а хиннай цунга, из гучаяьнай цунна чухьежача Іаьдала болхлошта.

Хоам беш ма хиллара, цох дола уголовни гІулакх діадахийтад ПалгІай Республикан Магасерча районни суде.

2023 шера республикан бахархошта тіабоагІаргбола кІезигагІбола пайда

Султиганаькъан Йоакъап

ПалгІайчен кхаьбегамаш Министерствос ший телеграм-канале белгалдир, 2023 шера республикан бахархошта хьатІабоагІаца кІезигагІа пайдан боарам

мел хургба. Из боарам, 2021 шера денз, шийтта бетта лаьрхІа белгалбеш хиннаб, хьалхагІа санна кхаь бетта а ца беш, аьнна, хоам бир цо «Сердало» газетага.

«Цун боарам ба хІара сага

лаьрхІа 13 513 сом, хІаьта болх бе таро йолча сага оттабаь боарам ба — 14 729 сом, пенсионерашта — 11 621 сом, берашта 13 851 сом», — белгалдаьккхад хоама гІа.

СагІа ваха эшаш бола лохара ахчан боарам ба из,

мехкарча наьха вахар геттара кІалдиса хургдоацаш, уж хьаллацоаш йола оагІув я из. Российски регионашка гІолла паччахьалкхен новкьостал эшараш малагІаш ба белгалду цунга гІолла.

Шахъарера моттигаш тоае лерхI

Оздой Ийса

Шахъарера моттигаш тоае дагахъа оттаяь проект я вай мехка. Бахархошка шоашка хоржийт эггара хьалхарча даькъе тоае езарех я аьнна хета моттигаш. Магасерча администрацен болхлоу арабаьнна хилар, шахъар тIарча берашта лаьрхIа тоаяьча моттигашка хьажа.

Из хоам тхога бер я Магасера мэри. Республикерча Минфино дIайихъача яхе котало яккхар вай мехкарча керттерча шахъаро. Моттигерча бюджетера ахча къоастадаьд Магасера моттигаш тоае.

Керда кIийле юллаш, берашта эша хIамаш оттаяш, тоадир бераш ловзаш дола доозош, иштта вIаштIарадаь цIенош латтача моттигашка керда цемата никъ биллар. Республика кулгалхоша даьча новкъосталца, уж моттигаш шоаш хинначул дукка хозагIа, сийрдагIа йолаш латт тахан. Керттердар — тоадаьр бахархоша лорадар! Дукка рузкъа доадеш, кердача куца тIа йоалаь моттигаш, хам беш, уж тоае аьттув беннача Далла хоастам беш, цIена лелае еза.

ГIалгIайчен Эбарга-Юрта 540 дешархочоа лаьрхIа ишкол хьалъеш латт

Султиганаькъан Йоакъап

ГIалгIайчен Эбарга-Юрта, нах баха хувшача кердача моттиге, 540 моттига лаьрхIа ишкол хьалъеш латт. Гишлонхой къахъегаш ба хIанз кхоалагIа гIат хьалъеш, аьнна, хоам бир

«Сердало» газетага ГIалгIай Республикан Шолжа района администраце.

«Из гишло хьалъеш я «Дешар» яха къаман проект кхоачашъеш, из хьалъяь яргъя карарча шера», — йоах хоамо.

Ишколе хургда дешара а кхетам балара наькъ тIа а эшаш мел дар: йоккха актови зал, библиотека, дешара зал, ноанала цIа, хIама юаш йола моттиг, тIера барзкъа хьалъолла моттиг, спортивни майдаш.

Из хьалъяь яларца, берий а

цар даьй-ноаной а таро хургъа массехк вахарца ювзаенна моттиг аттача яккха. Ишкол хьай-ийлачул тIехьагIа, бахархой кхы аха безаргбац юрта йисте кхаччалца шоай бераш ийца, лаьрххIа шоай коарча машенашца.

Керда гишлош хьалъергъя вай мехка

Баркинхой Мурад

Шоаш дIаболабаь болх кхоачашбеш, укх шера массехк кхы а керда гишло хьалъе лерхI республикерча гишлой балхах йолча министерствос. «Хьалъе лерхI 450 сага лаьрхIа дарбанче. Цу чу хургъя дийнахъа 250 саг тIаэцаш поликлиника. Иштта бе безаача балхах я 13 ишкол, 12 берий беш, 2 культуран цIа, наьха унахцIено лораю кхы тайпа гишлош», — дийцар министрствон болхлоша. ДIадахача шера, хиннача ха-

лонашка хьежжа а доацаш, 77 совгIа гишло йотта аьттув баьлар вай республике.

Цхьайтта миллиард совгIа рузкъа дIадахар, из боккха болх дIахьош. Ишколаш, культуран цIенош, берий бешамаш, хин станцеш хьайир хьинаре къахъегарца. Цул совгIа, боккха болх дIахьош, хозача хьале ерзаеш, тоайир республикера ишколаш. Гулакх довараша яхачох, ишттача къахъегамо тоаду вай мехкара экономически хьал.

Махъмад-ХитIе (Вознесенское) керда хий чудиллар

Султиганаькъан Йоакъап

4100 метр дIоахал дола керда хий чудиллар Махъмад-ХитIе, хьайир насосни станци.

МагIалбикерча хьакимаша из Гулакх чакхдаккхарах хоам бир, Мехкадаьга Келаматанаькъан Махъмуд-Иаьлага.

«Таханара вай керттера декхар — наьха вахара хьал аттачадаккхар, царна эшаш дар Iалашдар. Эггара чIоагIагIа наха эшар хий да, хIаьта вай мехка из лерттIа хьа ца доагIаш, касткаста локъадеш йола моттигаш дукка хул. Хий дIасецача, наьха вахарера гулакхаша а юха-

совц. Бахархошта халагIа долча хIамаех да из. Де йиш мел йола хIама хьадергда вай, нахага из хало ца озийта», — белгалдир ший къамаьла юкье Мехкадас.

ОАО«РН«ГIалгIаймехкдаьтта» ахчах дIабихъаб из боккха болх. Махъмад-ХитIера бахархой хицара хало ловш хьабоагIа дукка шераш да. Мехкадаьга дехар даьдар цар, шоашта гIо де, аьнна. Оттаяь насосни станци дикагIчарех я. 50 шера болх бе низ хургболаш, хьаяьй из. МагIалбикерча шоллагIча микрорайоне бахача наьха дехарах, бекарга бутт хьатIакхачалехь, хий лоаттаду йоккхий бешкаш оттае лерхI царна.

909 саг доккхача хатарех кІалхарваьккхав МЧС болхлоша

Газданаькъан Ахьмад

МЧС болхлой шоай ханнахьа оарцагІбахарах, шоай гІулакх цар диза кхоачашдарах; 909 саг доккхача хатарех кІалхарваьккхар Даьла низаца. Цох лавца дийцар, дІадахача шера баь болх тохкаш хиннача кхетаче.

2022-гІа шу доладелча денз, 913 сагІа оарцагІбахарах хилар бувца болхлой. 909 саг, доккха зулам ца хулийташ, кІалхарваккха мегар царна Даьла кьахетамца. Царна юкье 73 бер дар. 112 яхача телефона номерах, гІо дехаш, 246 эзар гургал кьаьчаб цу шера. НахІа цу тайпара оарцагІуухачар болх аттагІчарех бац. Уж ба, дийбиса ца кьовсаш, кьаьнегамак боажка нах.

Вайх хІаранена хьамсара хила беца царцара лерхІам. Аьттув хилба цар, шоашта тІадехка декхараш ишта бехтокхаме кхоачашде.

ГІалгІайчен Шолжа-ШахьарІа цхьаьккха трансформатор оттаергья

Султиганаькъан Йоакьап

страце.

Наджгоанцхой бетта тькоалагІа ди хьатІадалехь, керда трансформатор яхьаргья. Цо таро хулийтаргья сердал дІайоаеш дола кхоачамбоацараш юкьера дІадах, аьлар «Сердало» газетага муниципальни давьк тІарча админи-

«Из ца хилча яргІоацаш яр, хІана аьлча этгача шелалца дувзадена наха шо-шоай ценошка йовхал луш йола пешкаш дІачуехк, Шолже а Шолжа районе а електроэнерги луш дола гІирсаш тоьаш дац, боарам боацаш низ тІабахача,

болх ца беш, латтийс из», — йоах хьабайтача хоамо.

Бахархошта шахьара Іаьдало хьалхадаьккхар, шахьарерча наха електроэнергеца Іалашо ер Шолжа района РЭСа моттигера отделени, «Россети Кьилбаседа Кавказ-Ингушэнерго» ПАО, «Россети Кьилбаседа Кавказ» ПАО — регионашта юкье-

ра ток лоатгаю, «Россети» ПАО группанна чуйоагІа, компани я, аьнна.

РЭС диспетчерскера телефон тоха еза бахархоша, нагьа санна шоай електроэнерги дІаяьнна е еха моттиг нийслоь, из тоха мегаргья укх номерех: 88734-72-24-75; 8928 733-87-18.

Токацара гІулакх тоаде лерхІ укх шера

Оздой Іийса

Токацара гІулакх дикка тоадеш, болх дІабахьа лерхІ укх шера цу гІулакхах бехтокхаме болча наха. 36 км дола тока

саьргаш дикка тоадеш, кхоачамбоацараш юстардоахаш, кьаьнегарда.

Из болх чакхбаьлча, дагадоацача хана сердал дІайовш,

ток йоацаш, бахархой са хьувзадергдац. Из болх бовзачар яхачох, йоккхача моттигашка, предприятишка токацара гІулакх воча хьале хиларо дуккха хІама кІалдут.

ХІанз лавьтгача салоІача деношка цох бехтокхаме болча наха, дийбиса ца кьовсаш, болх баьб, уж кхоачамбоацараш юстардаха гІерташ.

ГІалгІайче хьальъеш я, хиш цІендеш йола гІишлош

Султиганаькъан Йоакьап

Шолже хьальъеш латт хиш цІендеш йола гІишлош, керттерча балхашта юкьедоагІа канализационни коллектор, хьаІайна латта хиш хьазаргдола насосни станци хьальяр, аьнна, хоам бир «Сердало» газетага мехка гІишлон Министерствос.

«ГІишлонхоша из лоархІаме гІирс хьалбеш латт, проекто дІадехкача беса дика хургболаш.

Уж хьаергья цаІ вокханна тІехьа. Цар таро хулийтаргья хьаІайна латта хиш цьацццюрташкар дІадахийта», — аьлар из болх беча наха.

Ара хаоттам тоалушшехь а, уж балхаш дІахо дІахьоргда. Белгалдккха дезаш да канализационни коллектор Илдарха-ГІалийгара Шолже кхаччалца хургйолга, тько километрчу а лоацаш.

Парте викалаш Илдарха- Галий тIа хьалъеча ишколага хьежар

Баркинхой Мурад

«ГалгIайче «Парте де-сант» яха тоаба яха хилар, Илдарха-Галий тIа хьалъеш латтача ишколага хьажа, из юкъеяхай «Единая Россия» парте халкъа программанна, аьнна, хоам бир «Сердало» газетага парте моттигерча отделене кепай-оазон болх лелабераша.

«Хьожача юкъа, «Единая Россия» фракце доакъашхоша Хамхой Батыра, Кузнецов Александр, парте РИК кулгалхо-чо Кхоартой ИбрахIима, парте Илдарха-Палан отделене секретара Боканакъан Яхьяс техкар, керда хьалъеш латтача ишкола хьал. Из лаьрхIа я 720 берá, муниципальни даькъ тIарча кердача микрорайоне хьалъеш латт из», — йоах хоамо.

Цу гишлон доккхача кхаь даькъ тIа дешара а берашта кхетам балара а эшаш дола хьалаш хургда: ноанала цIа, тIера барзкъа хьалъолла моттиг, дешара кабинета, лаборатори, спортивни зал, хIама дуаш йола моттиг, кружок дIаяхьара лаьрхIа кабинет, секцеш, къахьегам урокаш ялара йола пхьоалле. Иштта цига я лифт.

Бераша шоайла дIахьоргья яхьаш, ловзарашта хьалъей майда, волейболах, баскетболах ловза моттигаш, истола тIара теннис, удаш бола никь, кхьдола хьалаш да укказа.

Карарча хана ишкола чура керда гIирс Iооттабеш латт. Дувцадох, гишло кийча я ший болх дIаболабе, 98 процентага кхоачаш.

Наькъаш тоадеш латт

Султиганькъан Йоакъап

хилар уж.

Юрташкара наькъаш тоаде арабаьнна болхлой. Пажарий-Юртарча тайп-тайпарча урамашкара наькъаш тоадеш

«ЖагIа тоссаш нийсийр Коммунистически, Гагарина, Лермонтова, Горьке, Чкалова цIерагIча урамашкара мот-

тигаш», — йоах тхога бенача хоамо. Дукха ха йоацаш, цу юрта гIашлой наькъаш даьккар. Шоссейни, Ленина, Первомайски оала урамаш кердача хьисапе духьалъэттар шоай бахархошта.

Иштта культуран цени, спортивни доазони тIабода километр совгIа бола никь тоабир цу юрта. Шолжа районе дуккхача моттигашка дIахьош ба тахан цу тайпара болх.

Наькъашкара хьал лораду болхлой хьинаре къахьегаш ба

Коазой Мадина

БIаьстан йовхал кхаьчача санна, хоза лаьттар Iан денош хIанзалца. ЦIаьхха эттача шелало, диллача доккхача лайво наькъашкара хьал лораде-

ча министерствон болхлой корзагIбаьхар. Шоай хуладох наькъашка гIум тувсаш, ша ца хилийта гIерташ, къахьегаш лел уж, ди-бийса ца къовсаш. Лоа Юдиллад алаlexь, арабаьлар уж машенашца, белашца

наькъаш цIенде.

Наха салоIа денош, царна къахьегаш дIадахар. Балха беца а, нах цIагIа ца багIилга, кхоачашде дезаш дуккха гIулакхаш долга гуш дар, наькъашка лела

машенаша нахи зийча.

ХIаьта наькъашкара хьал лорадеча наьха-м дац салоIаш, цIай дездеш дола денош. Цар болх массахана кийча хила везаш ба.

Республикера наькъаш, ша бергбоацаш, лораду

Султиганькъан Йоакъап

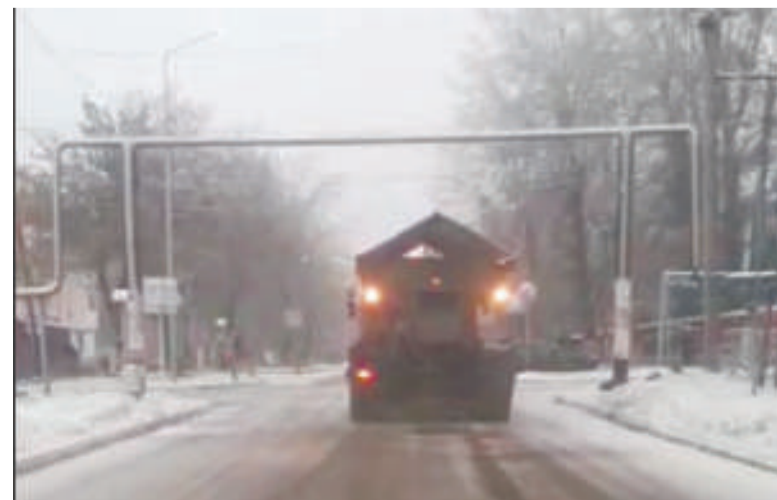
Арара хаоттам хувцабаларга хьежжа, наькъашка ша хургбоацаш, гIум тувса арабаьнна лел цу гIулакхах бехктокхаме бола болхлой. Илдарха-Галий тIарча наькъашка из болх дIабахьа араьяннай машенаш.

«ГIум тувсаш хилча, наькъашка ша оттац, цул совгIа, Юдижа лоа а сихагIа даш.

Машенашца къахьегарал совгIа, цхьацдайолча мот-

тигашка кулгашца болх бе безаш хул наькъашка хьожараш. Дукха нах тIалаттача моттигашка къаьстта чIоагIа лораду из хIама», — аьлар тхога шахьара кулгал деча болхлоша.

Шолжа-Шахьаре а чакхдаьккхад из гIулакх. Коммунальни болхлоша гIорах геттара чIоагIа лораду наькъаш. Шахьара кулгалхоша кхайкарал ду нахага, иштта хаоттам латтача хана, боккъал машенаш шортагIа лехка, лоралуш хила, яхаш.

Аьттонга бодача новкъа

«Къаман кхоллама г'оръяьнна тоаба» яха ц'и елар
«Т'аргам» яхача берий ансамбла

Газданаькъан Ахьмад

«Къаман кхоллама г'оръяьнна тоаба» яха еза ц'и елар, Илдарха-Палий т'арча культуран ц'ен «Т'аргам» яхача берий халхара ансамбла. Из соцам беш, каьхат яздыр Россе культурах йолча министерствон кулгал деча Любимова Ольгас, укх бетта 10-ча дийнахьа. Вай къаман культуран болхлоша, дог г'оздоалаш, т'аййцар х'етта хьахиннача кердача шера кхьача кхьаь.

«Россерча моттигий культу-

ран оаг'ув хьаллоацаш, болх д'абихьарашта луш я цу тайпара ц'и. Ц'хьа моллаг'йолча тоабан аьттув балац дунга кхача. Къаман исбахьален кхолламе итт шерал дукхаг'ла кхьаьегаш, Россе мингашкарча бахархошта шоай болх бовзийташ, тайп-тайпара лакха ц'ераш телаш хьабьаьккача кхьаьегамхошта лу из.

Тхона дикахетар хиннад цу г'улакхах, вай мехкарча тоабанна эггара хьалха луш майий иштта йола ц'и, — дийцар тха газетага къаман кхоллама ц'ен кулгалхо йолча Котанаь-

къан Марема. — Цу берий ансамбла кулгал дер ва «Россе са» яхача РФ паччахьалкхен премье лауреат вола халхарча Беканаькъан Адам.

Бера хана денз, къаман халхар Юмадеш, хьавенав из саг. «Т'аргам» яхача берий ансамбла кхоллама никъ аьттув болаш хьаьбоаг'ла, хьалхарча дийнахьа денз. Шоай г'улакх дика ховш дола цу ансамблера бераш дуккхача моттигашка д'адаьзад тахан.

Из ансамбль юкье йоацаш, цхьаккха х'лама д'адодац вай республике. Лакха нач'ал долча

цу бераша мехкал арахьа а дикка д'ойовзийтай вай республика.

2013-ча шера денз, шоаш д'ла мел бахача лакха толамаш доахаш, грамоташ, премеш телаш, хьаьбоаг'ла уж. Ханага диллача доккха деце а, цу берашта хов,

хьажархой цецбоахаш, шоай болх д'абыхьа.

Д'ла мел бахачара, толамаш доахаш, ц'аихаб уж. Ансамбла хьалха латгача болхлочо кхьаьег, из иштта хилийта г'ерташ».

Шолже д'айихьар ладсаькх кхувсарах йола Галг'айчен чемпионат

Баркинхой Мурад

Шолже укх деношка д'айихьар, ладсаькх кхувсарах йола Галг'айчен чемпионат. Из х'ара денна х'лана яц аьнна езалуш латт вай бахархошта, аьнна, хоам бир «Сердало» газетага кепайоазонца бувзам лоаттабеча Галг'ай Республикан паччахьалкхен болхлоша.

«Дикаг'болча спортсменаша дакъа лоацаш, спортивни яхь в'ашаг'ьеллар ладсаькх кхувсарах йола республикан федерацияр», — йоах хьабайтача хоам.

Т'ателла кхьаьегарах, дукхача сахьаташка д'айихьача яхьо хьагойтар котало яьккхараш.

«Олимпик» яхача дакъе: 1. Пайрбиканаькъан Галихан. 2. Йовлой Ахьмад. 3. Хамхой Муса.

«Чоалхане ладсаькх» яхача дакъе: 1. Чопанаькъан Ислам. 2. Бузуртанаькъан Лом-лаьла. 3. Султиганаькъан Адам.

«Цхьалха ладсаькх»: 1. Щечой Адам. 2. П'онганаькъан Гийса. 3. Мержой Адам.

**Бокъонах
доацаш
наркотикаш
лелаячоа,
10 шераи ялх
беттаи набахта
валла ха техай**

Султиганакъан Йоакъап

ГалгIайчен вахархочун-на итт шераи ялх беттаи набахтен ха техай, бокъонах ца йоагIаш йола наркотикаш цо лелая хиларах, цул совгIа цу гIулакха интернета бувзамашка гIолла кхыбола нах юкьейза хиларах, аьнна, хоам бир «Сердало» газетага тIахьожам лоаттабеча болхлоша.

«ГалгIай Республикан Илдарха-Галан районни судо уголовни гIулакх дIадоладаьд цу сага духъала, из бехке веш кхо бахъан да, бокъонах лелая йиш йоацаш йола наркотикаш лелаярца дувзаденна», — аьнна, белгалдир мехка прокуратуре.

Судо, ший болх дIахьоча юкьа, техкар; цу сага 2019 шера денз вIашагIеллача тоабаца, наркотикаш дIаюха кхухъаш, Москве, Московски областе, ГалгIайче болх баь хилар. Ший фусамнаьнаца цхъана цо, кIинга чу а еккаш, боарамах юсташ, наркотикаш дIаюха кхихъай, иштта цу гIулакха юкьеозаш хиннаб, из зулам доаржадара, уж дикагIа йохкара кхыбола нах.

Шоайла бувзам лелабеш хиннаб наркотикаш йохкараш а, иштта уж ийераш а интернете гIолла, шоайла гучабаргбоацаш. Ший кулгалхочунгара цунга хьакхъчай 80 грамм героин, мехка доазон тIа цох белггала дола дакъа из дехка ваьнна хиннав.

Ше молхаш мичахъа Iояьхкай цо дIаоалаш хиннад, ший е ший гаргарча сага банка карта тIа ахча хьатIадаьлча, цхъаболча гаргарча наха ховш а хиннадац, малагIа тайпара из ахча цо доаккх.

2019 шера аькхи, наркотикаш йоаржаеш вар полице хьалаьцав, цунгара гуча а яьнна, хьаяьхай 60 грамм совгIа наркотикаш, уж маьхальяха кхоаваш хиннавац из цу хана.

Хоамо яхачох, цун зIамига пхи бер хилар дIалаьрхIача, судо цунна итт шуи ялх бутти набахта валла ха техар. Саг тоавалара чIоагIа тIахьожам лоаттабеча набахта, из ха яккха езаш ва из.

Исторически сийленгаш гойташ йола проектораш оттаяьй шахъаре

БIарахой Муслим

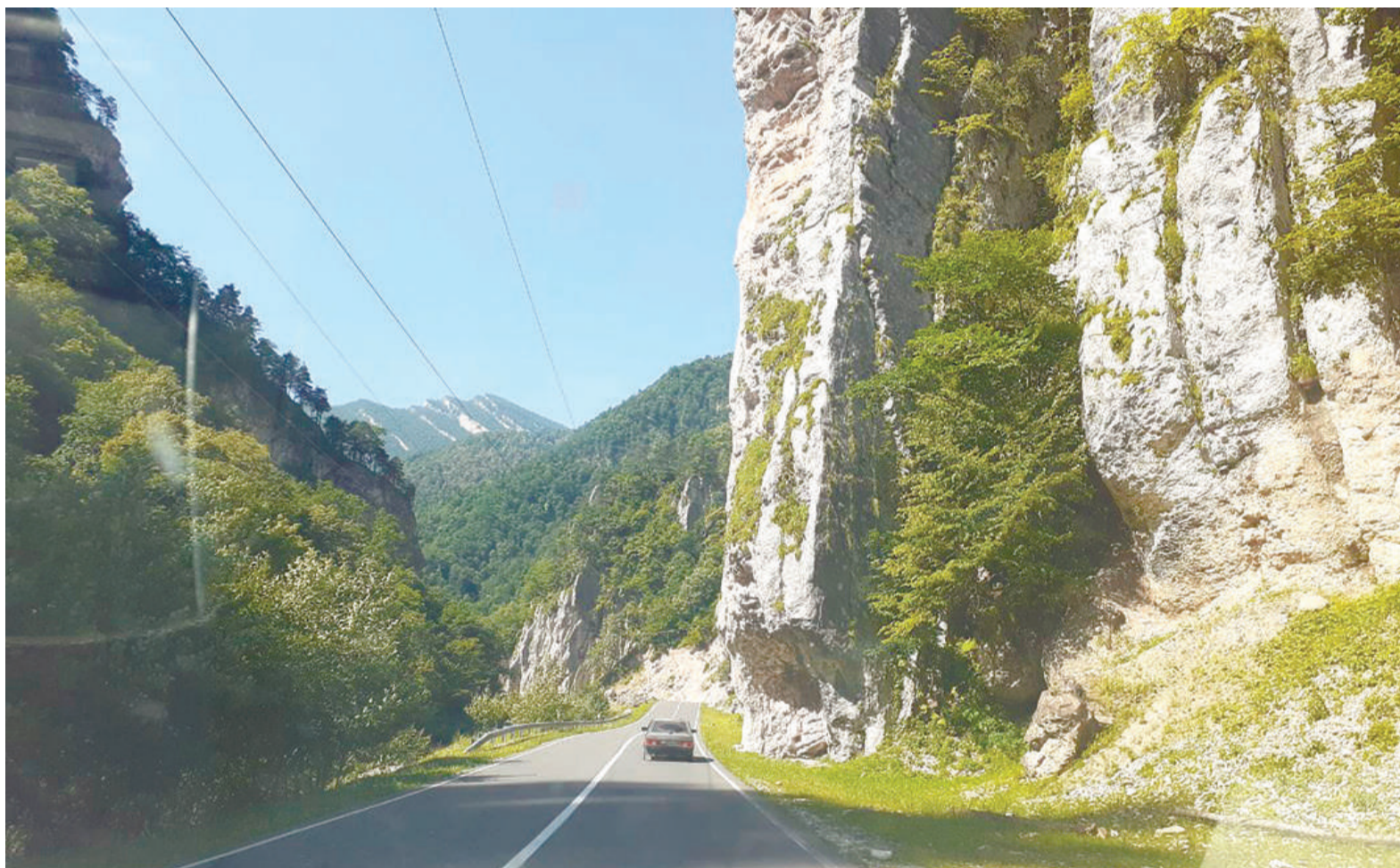
Наьсаре эггара дукхагIа нах лелача моттигашка, ГалгIайчен истореца, культураца дувзаденна сийленгаш гойташ йола моттигаш хьаяьй. Уж кхеллай

вай мехка туризм йоаржае дагахъа. «ГIалаш, лоаман хоза моттигаш, Мухъаммад-Пайхмара (Даьлера салам-моаршал хилда Даьла элчанна) хьадисаш, иштта дуккха кхьдараш гойташ йола видео-проекто-

раш оттаяьй Наьсаре», — йоах тхога кхьача хоамо.

«Туризми хьаьший тIаэцари» яхача къаман проекта гIолла, дIахьош ба из болх. Иштта дола гIирсаш оттаде лерхI кхы а йиь

шахъаре. Наьсарерча администрацен болхлоша яхачох, шахъаре кастта болх беш хургъа 20 цу тайпара чоалх. Вай къаман истореца дувзаденна лоархIамедараш гойтаргда цар бахархошта.

ГалгIайче 2023 шера, вай мехка белгало йола керда маршрут а туристашта лаьрхIа дола цун сурт а хьадергда

Султиганакъан Йоакъап

ГалгIайче 2023 шера туристашта лаьрхIа толашагIбола никъ хьабелларгба, из хургба республикан гувнашка а нийсача моттигашка а гIолла кхо бIаь километр. Цунах Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлага хоам бир ГалгIай Республике гIолла волча туризма Комитета кулгалхочо Мизинаькъан Беслана, ше баьча балхах дувцаш хиннача вIашагIкхетаре. Белгалдир, «ГалгIайче-гIалай мохк»

яха цIи лелаяра йола бокъо хилар, республика логотип оалаш йола белгало санна рекламашта юкье из лелаяш хилар, яхаш, хоам бу «Сердало» газетага региона кулгалхочун кепайоазонца бувзам лоаттабеча болхлоша.

«Вай ГалгIайче хилар довзийташ йола, туристашта дIатIаэцаргIола белгало хила еза. Из безам а терко а тIайодаш хила еза, цунца цхьатарра хоам а цу юкьебодаш.

МоллагIа долча хIаман дикал йовзаш хилча, цо мехках лаьца дукхагIа дувц, моллагIа дувцарал», — аьнна, белгалдир Махьмуд-Иаьлас, ГалгIай Республикн туризман Комитета болх бувцаш. Иштта белгалдир, ГалгIайчен туризма карагIдоалар.

Russia Travel Ростуризма, туристически сервиса сайта тIа да. Иштта цунах бола хоам ба интернета оагIонаш тIа, туристашта йовзийт ГалгIайчен архитектурни гIишлош а сийленгаш а.

Цул совгIа хотталуш латт вай а кхьча паччахъа карара а туристически бувзамаш.

Ший боарамагIа дIахьош я пресс-тураш, иштта вIашагIкхетараш, вIашагIйохкаш я паччахьалкхен Iаьдал юкье долаш туристически кхетаченаш, цу юкьебоагIаш ба инвестораш, туристически юкьарлонна говзанчаш, региона кхьча ведомствашца цхъана дIахьу цар из болх, цунга хьежжа кхьодола балхаш а.

Цхъан шера дунен чу венавар уж шаккхе

Вай мехка дика йовзаш я Тимарзанаькъан Исламеи Чахкенаькъан Рахьимеи цѐраш

Гарчакханаькъан Сали

Ислама толамий никъ

Спортивни даькъе вай къаман сий доаккхаш, хьабаьхка нах ба уж. ХІаьта а цар вахаре хиннад аз тамаш еш дола хІамаш. Цкъа-дале, уж цхъан шера ваь ца Іеш, цхъан бетта а ваь хиннав шаккхе, из ба наджгоанцхой бутт, вешта аьлча шу долалуш бола хьалхара бутт ба из. Къаьстта а аз тамаш ер да, царна шиннена а юкъе цхьа ди мара денна хиннадац. Ислам ваь хиннав бувцача бетта 9-ча дийнахьа, Рахьим — цун 11-ча дийнахьа. Кхьича дешашца аьлча, наджгоанцхой бетта 10-гІа дола цхьа ди да царна юкъеденар. Цар шинне а укх деношка нийса 40 шу диза хургдар. Цул совгІа шаккхе, дукха хІама ца эшшаш, цхьатарра дозал дола боксѐраш хиннаб уж, Рахьим латаш хиннав 91 кийлага кхоачаца спортсменашца, хІаьта Ислам 91 кийлал безагІа болча боксѐрашца.

Цкъа Магасе водаш вар со, коа хьакха мангал а ийца. Цабодача наькъа гІозара (круг) юххе со латташ, йоккха иномарка сецар.

— Магасе воагІий хьо? — хьакхайкар водитель.

— ВоагІа, даьра, аьнна, чухайра со машина чу. Новкъа доагІаш, малав, малагІа тайпан ва хаьттар аз, юкъера ха хила мегача къонахчунга.

— Тимарзанаькъан ва со, — аьлар цо, цхьа ха яьннача гІолла, — Ислам яха боксѐр хезавий хьона?

— Хезав, мишта хезавац? Сона дукха гаьна воацаш, Магасе вахар из, — аьлар аз.

— Цун да ва со, — аьлар водителя, со цецвоаккхаш.

Тамаш йир аз, сел къона волча даь иштта дуненна цІихеза воІ хиларах.

— Хьо-м тІаккха са даь цѐрхо хила везаш ва, са да а хиннав Яхьья яхаш.

— Мангал ийца воагІа хьо?

— Буц сиха гІаювл са коа, из дІа ца хьокхе йиш-м яц, — аьлар аз.

— Тийса ца тийсача пайдана хилац мангал. ЛаьрххІа из тувсаш нажарг хул вайна, из баларе, аз айса тувсаргбар хьона из, — аьлар Яхььяс.

— ХІама дергдац, айса цаІ дергда аз, — аьнна, дІахобихьар оаха тхоай никъ.

Дагавийхар сона Ислам, цо яьха коталонаш. Из вар дунен халкъашта юкьерча спорта мастер, 2006 шера Европа чемпион, кхувш боагІарашта а кагирхошта а юкъера Европа чемпион, Россе 2004 шера чемпион, 2005 шерара дунен Кубок яьккхаяр цо, 2006 шера дунен кубок яьккха латарашца финале кхаьчавар, дукха коталонаш яьхаяр дунен тайп-тайпарча, йоккхача гІалашка, Америкерча Чикаго дунен чемпионате борза мейдилг яьккхаяр цо 2007-ча шера. Даьта лоацаш хиннавар 2008 шера Китае (Пекине) хиннача Олимпийски ловзарашка.

Цигара из цІавена дукха ха ялале дар из, Магасера Экажкъонгий-Юрта гІолла йодача автобусаца Наьсаре водаш вар со. Экажкъонгий-Юртагхьа автобус Іоластача хана, цхъан кхалсага аьлар, шийца къамаьл деш ягІачунга, цу дІарча сурта гІара вар ва-кх са воІ. Истий къамаьлашка дукха ладувгІаш оамал сай еце а, дІахьежар со остановка

юххе доаллача доккхача суртага, Тимарзанаькъан Ислам вар цу гІара гуш хиннар. Цу хана а тамаш йир аз, ишттача къонача наьна воІ Ислам хиларах. Вешта аьлча, Яхьья а цун фусам-нана а шаккхе ираз долаш нах ба аьнна хет сона, хІана аьлча цу тайпара воІ хьалкхеве цар низ дІакхачарах. ТІехьарча хана Ислам, араваьнна, коа волаьнна лелаш, гора сона.

ДергІа цхьа оагІув дикка лелаш боацаш санна хийтар сона цун. Дукха ха ялале, из вайцара къаьстав яха ийрча хоам а хезар.

Яхььяйга кодам а бийца: — Бер дарий Ислама? — хаьттар аз.

— Ши йиІиг я цун, — аьлар дас. Цу берий ираз да аьнна хийтар сона, иштта къона а болаш, хьинар а долаш бола даь-даи даь-нанеи хилар.

КІаьдвалар ца довза Рахьим

Лакхе аз белгала ма дакхара, Исламаи Чахкенаь-

къан Рахьимаи юкъе цхьа ди мара денна хиннадац, тІехьарвар ваь хиннав наджгоанцхой бетта 11-ча дийнахьа. ЙІаьххача хана боксаца хьоашал а долаш, тренер волча Чопанаькъан Русланаца лата Іомалуш, хьавенавар Рахьим. Ишкол яьккхачул тІехьагІа, цо дийшад Наьсарерча экономикани бокъонаш йовзарей институте.

ДукхагІа цо толамаш даьха вахара даьта спортсца дувзадена да. Из а ва дунен халкъашта юкьерча спорта мастер, котвийннав кагирхошта юкьерча Европа хьалхле яьккхача яхьашка. «Олимпийски сатувсамаш» яхача Россе Іан чемпионате шозза котваьнна хиннав из, дикагІбарашта юкъе хиннав Россе 2004-2006 шерий чемпионаташка. Коталонаш яьхай Дублине, Сараеве, хІаьта 2007 шера Россе чемпион, цу шера Америкерча Чикаго хинча дунен чемпионате дото призѐр, кхы а цхьа шу даьлча Китае (Пекине) Олимпийски чемпион

хиннав цох.

Цун дукхача сурташка хьийжав со. Цар ала таро хулийт, Рахьим дукха нах бовзаш а безаш а саг ва, аьнна, хІана аьлча миччахьа вале а: лоамшка салаІа ваха, яхьашка къовсавенна котваьнна, шун гІа вагІаца — масснахьа новкъостий ба цунна гонахьа.

Сона моттар, олимпийски чемпиона цѐрга кхаьчача, цо спорт ютаргья аьнна. Бакъда, вайна ховча тайпара, цул тІехьагІа профессиональни бокса юкъеваха, дІахо а дунен чоагІагІболча спортсменашца яхьевулаш хьавоагІа из. Цу моттиго хьахайт, Рахьим кІаьдвалар фуд ца ховш саг волга. Спорте массаза а котвулаш хилац, цкъаза эшаш а нийслу, бакъда керттердар да, ше караляцача наькъах дог ца экакхаш, дІахо а лакхаленачка аха денал хилар. Из денал цун долчох тара да. ДІахо а коталонех биза хилба цун вахара никъ.

Хьалхарча газетах даьнна беркат

«Ведомостий» 320 шу дизад

Гарчакханаькъан Сали

Ховш ма хиллара, коммунисташ мехка доал деш болча хана, кепайоазон ди дездора маьтсела (май) бетта 5-ча дийнахьа. ХІаьта хІанз, демократаша мехка доал шоай карайцача хана денз, кепайоазон ди лоархІ наджгоанцхой (январь) бетта 13-ча денгах.

ХІана хувцаденнад из таьрахь, фу бахьан да цу тайпарча эргалонна Іаткъар? Россе эггара хьалхара газет хьаде аьнна мукъа беннар хиннав паччахь Пѐтр І, «Ведомосташ» аьнна цІа а йолаш, из арадаьнна хиннад, 1703-ча шера наджгоанцхой

бетта 13-ча дийнахьа. Цудухьа кепайоазон ди лоархІ, хьалхара газет арадаьннача денгах. Цох хьадаьнна беркат да вай къаман меттала а эрсий меттала а республике арадувлаш дола газеташ. «Ведомосташ» арадаьнна 220 шу даьлча арадаьннад гІалгІай хьалхара газет «Сердало», кхы а 70 шу даьлча арадаьннад Наьсарен района «Колхозхо» (1939), цунна тІехьа даькхад вай кхьдола Шолжа района а МагІалбика района а газеташ, «Заманхо» яха республикан кагирхой газет, эрсий меттала арадувлаш дола «ГІалгІайче».

Вай къаман хьакъьал долашагІа бола нах лаьттар цар редакцешта керте. Царех ва

гІалгІай йоазув хьакхелла Малсаганаькъан Зоврбик, Дахкилганаькъан Ахьмад, Овшанаькъан Махьмад, Лаьнанаькъан Мустафа, Тебой Тухан, Гадаборшакъонгий Осман, Зангенаькъан Микаил, Дидиганаькъан Борис, Доврбиканаькъан Закре, Шаденаькъан Хьусен, кхыбараш. Вай вахаре йоккха моттиг дІалоацаш, Беканаькъан ДордагІа Тембота аьннача тайпара, «...ткъамаш дІаьха долаш, бІаргаш сийрда а долаш...», шедар зувш, дикадар хоастадеш, водар ІотоІадеш, цунца къовсам лоаттабеш, хьаденад вай массе а газет. Тахан а из болх юкъагІа ца буташ, хьинаре къаьхьегаш я цар редакцеш.

Гарчакханаькъан Сали

ГалгӀай литературанна юкье ший къаьстта а лоархӀаме а моттиг дӀалоацаш я Чахкенаькъан Идриса СаӀида цӀи. Массайолча жанрашка къахьегаш, чакхваьнна из, ше дунен чу яьккхача хана. Вайна ховш ма хиллара, ГалгӀай литературанна юкье эггара хьалха роман кхеллар из хиннав. Барччача вай къаманга ена сагото, из мехкадаккхар дувцаш я из роман «Дошо боагӀий». Бакьда СаӀид духхьал из цхьа роман язъь ца леш, дӀахо а из жанр дегӀакхувлаш хьавенав, ший эггара хьинарегӀа долча шерашка. Цо иштта язъьий наха езаенна «Иштта мара», «Бертий бийсаш» яха романах. Уж дӀаоттае йиш йолаш я моллагӀча къаман говзамеча литературанна мугӀарашка, хӀана аьлча говза кхелла а кӀоарга вахара маӀан шоащца долаш а хиларах. Тайптайпара ханаш я йоазанхо ший доккхача йоазошка гӀолла ювцараш, бакьда моллагӀча хӀамах ше яздой а, ший къаман вахарах когӀгортолга ю цо — йоазанхо къаман вахара кизга долга дика кхетадеш хиннад СаӀида.

Иштта цо къахьийгад зӀамагӀйолча эпически жанраш тӀа а. Яздаьд дукха дувцараш, повесташ. Цун дикагӀдолча дувцарех да «Маькха гӀоргӀилгаш», «Трасса», «Церага маьре яхар»; боккхагӀчарна а зӀамагӀчарна а язъь повесташ «Даь илли», «Энвер». СаӀида къахьийгад

Хьалхара гӀалгӀай роман кхелла йоазанхо

Чахкенаькъан Идриса СаӀида 85 шу дизарга

киносценареш тӀа, масала, хӀирий йоазанхоцунца Цагараев Максимаца цо язъь хиннай «ГӀалаш тӀа цераш» яхача кинофильма лаьрхӀа сценарий. Иштта нохчий кинорежиссера-

ца ТатаевгӀар Илезаца «Лоаман новелла» яхача кинофильман лаьрхӀа сценарий а язъьяр СаӀида. Цул совгӀа, цу фильм эпизодашка ше ролаш ловзаеш а вар.

Хьинаре къахьийгад цо гӀалгӀай драматурги дегӀайоалаеш а дӀаоттаеш а. Вай республикерча наха дика йовзаш я цун пьесаш «Кьонгаш бовча хана», «Террор», «Са кӀаьнк», «Асхьаб Бендер», «Жанхота валар», драматически поэма «Баргий хих биза кад».

Байташ а, кӀоанолгаш а, берашта лаьрхӀа стихашца яздаь фаьлгаш а кхоллаш, Чахкенаькъан СаӀида хьахайтад ше бакьвола йоазанхо-профессионал волга. Дика довзаш да цун байтий книжкаш «ГӀарагӀураш», «Льаттан хьаж», «Дог-безам», берашта дезаденна фаьлгаш «Селасат», «ШайтӀилг», кхьдараш. Иштта цо язъьий кӀоанолгаш а.

Йоазонаш кхолларал совгӀа, кхь дукха лоархӀаме моттигаш хиннай цун вахарца а баьча балхача а юваенна. Масала, цо болх баьб гӀишлош еча, кӀор боккхача, «Сердало» газета литературни болхло волаш.

Москверча М. Горьке церагӀча литературни инсти-

туте дешаш волаш, цунна вайза хиннав эрсий гӀорваьнна йоазанхо Кассиль Лев, из цун дипломни балха кулгалхо а хиннав.

Цигара цӀавеча цо даьча балхашта юкье да «Лоаман Гуйре» яхача альманаха редактора, Нохч-ГалгӀай книжни издательствон редактора, «Сердало» газета кертттерча редактора, ГалгӀай Республикан культуран министра, ГалгӀай йоазанхой Союза правлене председатела балхаш.

Ше моллагӀча гӀулакха тӀа вале а, нахаца та ховш, нах дукха безаш, йоазанхоцун кертттера декхар дика кхетадеш, саг вар из. Цунца дуккха валашагӀкхетараш, дагара дувцар хиннад са; ше воккха йоазанхо вале а, кура-сонга воацаш, зӀамагӀчарга ладувгӀа ховш, саг вар Идриса СаӀид. Кхьча къамий йоазанхой сий деш а вар из. Цо таржамаш даьдар Пушкин Александра, Ляпин Игоря, Кулиев Къайсына, кхь дуккхачар йоазошта, «Игора полках дола дош» яхача ширача эрсий литературни йоазонна, царех тарра кхьчарна. Чахкенаькъан СаӀид гӀалгӀай мотт мел бах вахаш, вешаш хургва.

Турпалаш бовш хилац

Осканаькъан Сулумбика 80 шу дизад

Гарчакханаькъан Сали

Кердача 2023 шера хьалхарча бетта 80 шу дизад вайна массарна боча а хьамсара а волча инарала, лётчика-турпала Осканаькъан Сосаркий Сулумбика. Из ваь хиннав наджгоанцхой бетта 8-ча дийнахьа. Цунца вӀашагӀкхера а къамаьл а хила ираз хиннад са. Цудухьа, из юха дагавохийташ, цу вӀашагӀкхетарах дувца ловсона. Ше отпускх волча хана, каст-каста цӀаваогӀаш, гаргарча нахаца, наьнаца ха йоаккхаш оамал яр гӀорваьнна хиннача лётчика. Журналисташта цӀаккха къайла хилацар цун наӀараш, цар хаттарашта, цхьаккха хӀама лочкьа ца деш, шийна хетгача тайпара бакьдар оалаш, жоп лора цо. Из валалехь, цунца Нохч-ГалгӀай телевидене нийсвелар со а. Со цига вийхавар, цо дакьа лоацаш йола телепередача дӀаьхьа. Сарахьо дар из, С. М. Кирова церагӀча парке Ючуваьлар со, Шолжах тиллача тӀаь тӀагӀолла.

Телевидене цен тӀа ЮтӀакхача массехк гӀа мара биса боацача хана, цунна юххе сецар эгӀаьхара, парка коаналараш

йолча А. П. Чехова церагӀча урамгара хьалйоагӀа машен. Кхо саг Юваьлар цу чура: Осканаькъан Сулумбик, цун кхоаччара гаргара саг, комсомола обкома болхло хинна Осканаькъан Ӏалихан, Сулумбика йиша йига найц Гарчакханаькъан ИбрахӀим. ДӀайха ди дар из чӀоагӀа. Сайре а садикьа яр. Цудухьа хинна хургвар из, Сулумбик лоаца пхьош дола тӀема коч ювхаш вар, хила ма йоагӀара инарала пагонаш а ядаш. Цу дийнахьа мара дайнадацар сона инаралаша йӀайхача хана дувхаду барзкьа. МагӀаьхара сои вокх оагӀораьхара Арсмаканаькъан Исраили хьалтӀакхьар хьашашта. Дахар-денар хьатгачул тӀехьагӀа, тхо пхи саг телестуде чувхар. Тхога хьежаш яр из передача кийчъь а, тхо цига хьийха а йола гӀалгӀай редакце йоккхагӀйола редактор Мартазанаькъан Лейла.

Цу хана Сулумбик вар Липецкерча авиацех латгача тӀема даькъа командир, цигарча областной Совета депутат, СССР гӀорваьнна лётчик. Цо лелаш хиннараш яр эггара кердагӀа йола СУ-2, МИГ-29 М яха самолёташ. Цу хана 4 эзар сахьатага дӀакхоачаш яр цо сигала яьккха хинна ха.

Цул совгӀа Ӏилман болх а бар цо беш. Из къахьегаш вар Ӏилмай кандидат хила дагахьа язъеча диссертацие тӀа. Цу дийнахьа оаха даь къамаьл дукхагӀча даькъе цун балхах, дӀахо де лерхӀаш, дагалатгачох, кагирхой вахарах дар. Цу къамаьла юкье дакьа лаьцар Олимпийски чемпиона Арсмаканаькъан Исраила, комсомола болхлочо Осканаькъан Ӏалихана...

Дукха ха ялале, 1992 шера 7 феврале, ийрча хоам кхаьбар вай мехка. Самолёт Козельки яхача юрта бахача наха ЮтӀа ца йожийтар духьа, ше а леш, Сулумбика тӀема машина хьун юкье чуйожарах бар из хоам. Со цу хана Шолжа-ГӀалий тӀа вахар. Балха Нохч-ГалгӀай книжни издательстве вар. ГӀалий тӀагӀолла цу сахьате чакхбаьлар лётчик укхазарча аэропорте йоагӀача самолётца цӀаваьхаш хиларах бола хоам. Цунца Ӏадика ювца ловш бола нах, кепайоазон цен хьалхашка вӀашагӀкхета безаш бар. Цу наӀарга гӀолла тӀехьаргьа аьннадар из ваьча юрта дӀахьош йола машен. Дикка нах гулбеннабар цу Гуйрийна йиллача моттиге. Цигга хад гӀорваьннача лётчика вахар.

Цунна лу Россе Турпал яха

цӀи. Из ше веннавале а, цун денал, къонахчал, ший къаманцара безам цӀаккха лергбац. Из гу вайна цунна увтгадаьча сийленгашка гӀолла, из ваьхача юртарча ишколе хьаььча музейга, цун цӀи лелаеча урамаш-

ка гӀолла. Цул совгӀа, къаьнарча газетий оагӀонаш тӀа йисай цун уйлаш. Цох язъь дукха байташ, барчча книжкаш да. Цар а кхувш йолча тӀехьенна довзийтаргда аьнна хет сона турпала вахар.

13 январь — кепайоазон ди

Къоалам Ю ца буллаш, чакхваьнна саг

Гарчакханаькъан Сали

Кепайоазон денна накъадолхаш, дагайоха мегаргйолаш дукха цѳераш я Наьсарен районе баьхача а къахьийгача а наьха. Масала, царех ва Доврбиканаькъан Закре, Дидиганаькъан Борис, Колой Халат, иштта кхыбараш а. Тахан са вувца безам ба Зангенаькъан Хасолта Михаил. Къонача ноахлах дукхагичарна, из ше ца вовзе а, бовза тарлу цун къонгаш Мухьмади Руслани.

Михаил ше воаца дикка ха я. Укх деношка дага хана вийхав сона из? Сона дага мел доагача хана, журналистий мугларашка волаш, вахарца дувзадена бакъдар дувцаш, касткаста района а республикан а кепайоазонга гюлла ший йоазош арадоахаш, хъавена саг вар из. Нахаца безаме, Ии хоза а кляда а йолаш саг вар Михаил. Из къамаьл де волавелча, гонахъа мел дола са чудоалла а чу ца доалла а хлама цунга ладувгача этгача санна хеталора. Ше оалаш дола дош сабаре, уйла йий, хъаькъал долаш оалар цо, хетаргахъа, цу оамало дикка гюновкъостал дора цунна наьха хъашташ довзаш вола журналист хила.

Михаил ваь хиннав 1936 шера маьтсела бетта 10-ча дийнахъа Наьсар-Керте, Зангенаькъан Хасолтаи Зазой Элмарзий Рабилатеи дезале. Михаила да Хасолта дийша, вай Сибре дигале шоай юртарча юхъан-царча ишколе болх беш хиннав. Уж верригаш пхи воша хиннав: Ахьмад, Мухьмад, Хасолта, Хъаклаьш, Мехьти. Хасолта ше вай арадахале кхелха хиннав, совшерг эккхар бахъан долаш. Таханарбараш санна хиннабац цу ханара лораш а, царна карабена гирс а, цудухъа нах бовш хинаб вай заман чухъа дукха чоалхана ца хетача лазарех. Цу пхе вешех, Сибренах чакх а ваьнна, цавенар алхха цъха Мехьти мара хиннавац. Алма-Ате баьхаб Михаилар дезал, цига ваьгача из ишколе деша а. Вай цѳадоагача хана, 20 совгача шу давнна, кхийна нийсвенна зламига саг хиннав из. Дѳахо деша ловш волча цун таро хул Нохч-Галгѳай пачча-хъалкхен хъехархой института историко-филологически факультете деша отта а из чакхъаккха а.

Йоазонца чам болаш волча цо каст-каста кепе еттар «Сердало» газета оагѳонаш тѳа ший корреспондентешта, статьяшта, фельетонашта. Наьсарен районе цу газета цѳерагѳа пункт хъа а яь, корреспондент волаш, къахьегар цо. Беча балхага хъежжа, 1963-ча шера СССР журналистий Союзе дѳаэц Хасолта Михаил, хланз из вар профессионални болхло, цу гулакхаца дикка кулг шаьрденна саг.

Дѳахо дукхагѳилола ха Наьсарен района «Ленина никъ» яхача газета редакце къахьегаш йоаккх цо. Уж шераш дагалувцаш, Михаила яздаьд: «...со дуккхача шерашка цу газета керте лаьттар, газета болхло санна цун кухне хъахинна а вар со...»

70-гѳа шераш чакхдаларгахъа лестаца хана, Наьсарен районе деша деношка хулача цъханкхета-

рашка хъакимашта юкье го йишяр Хасолта Михаил. Газетий редактораш района кулгал деча наха юкье лоархѳаш бар, цудухъа тушола бетта, маьтсела е лайчилла бетта хулаш хинна деза цѳайш, цар дакъа лоацаш дѳахьора. Дагадоагѳа, цу тайпара моттиг хилча, Михаил даим шийца фотоаппарат йолаш хулар, сурташ дахар духъа. Цун вола Руслана дагалувцачох, редактора «ФЭД», «Зенит» яха фотоаппараташ лелаеш хиннай, газета лаьрхѳа сурташ доахаш. «Из цавеча, аз гѳо дора цунна сурташ хъадаха», — дагалувц Руслана. Хланз мо атта дацар сурт даккха а газета оагѳонаш тѳа кепе тоха из кийчде а.

Плѳенках сердал кхетар кхера везар, зламигача бешкилга чу а елла, цу тѳа хъагѳа фу доал, фу хъахул хъажа везар, цул тѳехъагѳа сурт доккха деча гѳирсаца каьхата тѳа дѳагѳадаккха дезар, молхашца чоагѳде дезар. Массехк шера фотокружоке ихача сона дика хов, мел хала дар цъха моллагѳдола сурт даккха. Дуккха хламаш а эшар цу гулакха.

1976-ча шера денз, районерча газетаца бувзам болаш, цун оагѳонаш тѳа сай байташта кепе етгаш, хъавоагѳар со. Цу хана газета редактор малав, фу саг ва яха дешаш сона дукха лоархѳаме дацар.

Хланзарчоа аз кхоачам бора, сай байташта редакце болхлоша кепе етгаш хиларах. Бакъда ха тѳакхоач, редакторца къамаьл де дезаш, из волча чуваха везаш. Цъха гѳат долча лохача цѳагѳа яр районерча газета редакци, Свободы оалача урам тѳа, хланзара Осканаькъан С. цѳерагѳара улица я из. Чура чувоалаш, яр цун кабинет, хъалхашкарча цѳагѳа секретарша а ягѳаш. Университет якккха ваьнна, Сурхо тѳарча № 2 йолча ишколе цъхан шера болх баьбар аз.

Хъатѳакхъаьчадар 1981 шу. Йоазош деш се хиларах, школера хъа а ваьнна, газета редакце Ючува безам бар са. Тѳавахар со Хасолта Михаил, дийхар балха дѳаэцилга.

Ак, ца оалаш, сона тоам хургболча тайпара къамаьл дир цо. Нагахъа санна парте райкома хъалхарча секретара Маькенаькъан Асхъаба пурам лойя, аз хъаэцаргва хъо аьлар редактора. Пурам деннадар сона райкома секретара, бакъда со болх бе Шолжа-Гѳалий тѳа «Сердало» газета редакце дѳавахар. Дуккха ха яьначул тѳехъагѳа, 90-гѳа шераш юкьекахъача хана, районерча газета 58 шу дузача хана, ше цига болх беш веце а, Михаила яздаьдар укх тайпара дешаш: «...Юххера, сай йоазув чакхдоалаш, ала безам бар лакхара мах бе йиш йолча новкъостий къоаламех лаьца. Ишттацарех ба аргдар аз Бузуртанаькъан Къ., Смпенаькъан А., Саганаькъан С., Гасаранаькъан Б., Гарчакханаькъан С., Моцолханаькъан Р., кхыбараш».

Дувцаш долча газета керттара редактор волаш, шийтта шу ха яккхар цо. Ше а яздора цо каст-каста, къаьстта а дагадоагѳа дезаца деношта хетадаь цун йоазош, районни газето къовсам лоаттабора вай вахарца товш доацача хламашца: къоалаш дарца, къаракъ меларца, болх ца беш леларца, царех тарра кхы-

чарца. Цкъаза из къовсам Темаркый фельетонашка гѳолла лоаттабора. Дика журналисташ бар цунца балха хиннараш а газета сий айдеш цу шерашка къахьийгараш а. Масала, царех бар профессионални журналисташ Къоастой Муса, Саганаькъан Гѳалихан, Москвера М. Горьке цѳерагѳа литературни институт якккха йоазанхо а журналист а Албохчанаькъан Муса, поэт Мутаѳаланаькъан Мухьмад, Муцолганаькъан Рая, корректор Галай Лида, кхыбараш. Цар массане хьинарах хъахулаш дар газет. Тахан вай республикански газеташ «Сердало», «Галгѳайче» шишша эзар тираж йолаш мара дац, цу хана ардийннача районни газета йиь эзар, йиь ах эзар хиннай тираж. Цо хъагойт вайна, мел сий долаш хиннад районера газет а цунца къахьегаш бола нах а.

Зангенаькъан Михаила болх дуккха халагѳа бар, хланзарча редактораша бечул, хлана аьлча лоаладаьча даша тѳа йоазув йотѳадоахаш, кулгаш йаьржача басаро дузаш, хала вѳашагѳдолла дезар хургдола газет, истола тѳа уллача аьшка гоме чу. Хланз мо къаьга хилацар йотѳадоаха сурташ, цунга хъежжа халагѳа хулар типографе болхлой, корректора, газет арахецаца журналиста а из дешаца редактора а болх. Типографи-м пен мара юкье боацаш яр, хилар сenna пайдана да, цо дукха низ дѳабехаш хилча, болх хала хилча. Хлаьга а газет ший ханнахъа ара а дувлар, районе бахача наха деша а дешар.

Духхъал журналиста жанрашца къахьийга йацар Хасолта Михаил, цкъаза цо дора йоазанхой жанраш кийилена яда йоазош а. Цу тайпара цун цъха йоазув дийшад аз, из я «Сурхо тѳара гумманист» яха повесть.

Сийлахь-воккхача эрсий поэта Михаил Юрьевич Лермонтова «Шалта» яхача байтагара дѳайолаьий цо из:

«Болате са шалта, еза хъо сона,
Са новкъост сийрда, ша санна шийла.
Гуржечо, уйла еш, яьй хъо пхьена,
Черсечо тѳема ирьъий хъо хийла.

Хъо наькъахо я, метгаза новкъост,
Масал луш сец хъо лоамарой хъаьшка:

Со а хувцалургвац, хъахинна йост,
Хургва хъо санна, волаш мо аьшка».

Цаховш нийсденна хлама дац из байт укхазе отгаяр. Повеста турпал Овшанаькъан Заѳамий Махьмад гу вайна книжка мужалта тѳа латташ, йоккха шалта а уллаш. Из герз цун даьшкара хъадоагѳаш да, эггара хъалха из леладаьр массалагѳа да хиннав ховш саг тахан. Махьмада дас Заѳамас, салтий а эсарий а бѳаргех хъулаеш, Сибре йихъа хиннай из шалта, цигара юха цѳа а енай.

Дукха ха йоацаш, айса даьча цъхан йоазон тѳа, аз дийцадар Михаил повестах а цун турпалах Заѳамий Махьмадах а, цудухъа шозлагѳа цох ца дувца лаьрхѳад аз. Амма белгалдоаккхаргда вай, из по-

весть 40 оагѳонах латташ а сурташца хозъя а хилар.

2002 шера араяьннача цун дукхал эзарнега дѳакхоачаш я.

Белгалдаккха деза, Михаила дакъа ца лоацаш, наггахъа газет хиннадац вай республике. Масала, Наьсарен районни газете болх баьчул тѳехъагѳа, цо дакъа лаьцад Шолжа районера газет хъадеча балха юкье, цул тѳехъагѳа Магѳалбик-Гѳалан газет хъадеш а къахьийгад цо, «Сердало», «Галгѳайче» яхача газетий редакцешка болх беш хиннав. Цунъяр мо йоккха балха поалхам йола саг лаха хала хургдар аьнна хет сона вай республике.

Кепайоазув, цъхъадола даькъе, цун дезала гулакх а хинна дѳаэтта хиннад. Масала, цун фусам-нана Къоастой Ювсапа Мадина а ший фусам-даьна уллув газете къахьегаш хиннай, корректор йолаш. Цул тѳехъагѳа цо къахьийгар Малсаганаькъан Тухана цѳерагѳа музее а Наьсарерча мемориале а.

Воккхагѳвола воѳ Мухьмад йѳаьххача хана къахьегаш хилар дас болх баьча «Ленина никъ» яхача газета корреспондент волаш, цул тѳехъагѳа Магѳалбикерча «Заманхо» яхача кагирхой газета керттара редактор, «Галгѳайче» яхача газета редактора заместитель хилар цох. Хала хете а, Мухьмад тахан воацаш ва. Из кхелхар дѳадахача 2022-ча шера.

Михаила шоллагѳвола воѳ Руслан а дика вовзаш ва вай республике, из ва Базорканаькъан И. цѳерагѳа драматически театра актѳр, Галгѳай Республикан гѳорваьнна артист. Цо ловзаяьй бе-беча турпалий йовхъаш, цо дакъа лаьцад Н. Гогола «Ревизор», Р. Ибрагимбекова «Ханума», Чакхенаькъан Саѳида «Асхъаб Бендер», Боканаькъан Ахьмада «Ций кхайк» («Беке къонгаш») яхача а кхыча а спектаклашка.

Зѳамагѳбола Азаи Тимури а ба, вахаре йоагѳаш йола шоай моттигаш хъалаьца, хъабоагѳаш. Аза Наьсарерча № 3 йолча ишколе ингалсий мотт хъехаш я, Тимур а балха тѳа ва.

Хасолта Михаил карарча хана воацаш ва, из кхелхав 2009-ча шера маьтсела бетта 14-ча дийнахъа. Из вар Галгѳай Республикан культуран гѳорваьнна болхло, иштта цунна еннай «Карагѳдаьннарех» яха вай республикан керттара орден.

14 ВАЙ БЕРАШ

Республике д'адахача шера 7963 бер даьд

Мартина Гагиева

Д'адахача шера республике 7963 бер даьд хилар д'ач'оаг'идир, аьлар «Сердало» газетага Палг'ай Республика нахц'енон Министрстве.

«2022 шера 3854 лоаман мехкарий, 4109 з'амага к'онахий баб», — аьнна хоам бир лорий боахама говзанчаша.

Белгалдаккха дезаш да, 74 палг'ай дезалашка шола бераш даьд. Бер даьд хилар ч'оаг'идеш, лаьрх'ла кулг' яздаь

1219 дезал ба.

2022 шера бе-бе граждански акташ д'аязъаьй 16399. Иштга д'адахача шера 3130 дезал беаь, да хилар ч'оаг'идаьд 1765 бера.

Из доацаш а 11 бера да-нана корадир, уж бераш цар шоай доалахьа дерзадарах. Массехк наха юкье яьржача, хозаг'ла хетача ц'ерашта юкье я Мухьаммад, Гумар, Ахьмад, Абдуллах'И, Ибрахим. Йиигашта юкье Хаджи я. Цул совг'ла наггахьа мара ца нийслуш йола ц'ераш а я ма'ача наьха: Мусхаб, Гис, Чингиз, Муца, Палг'ла, Ульван. Эггара к'езигаг'ла нийслуш йола кхалнаьха ц'ераш я Набийля, Умида, Санабель, Мира, Абия, Элизабет, Эллая, Сирина, Дарихант.

Палг'айче керда хьадаь бераш Госуслугаш яхача портала т'ла д'аяздергда

Мартина Гагиева

2023 шера денз бераш д'аязде йиш я Госуслугаш яхача портала т'ла, аьнна, хоам бир «Сердало» газетага мехка паччахьалкхен кепайоазон болх лелабераша.

«Вай мехка бахархой таро я, цаг'лара ара а ца боалаш, хьадаь бер Госуслугий портала т'ла д'аязде. Х'анзчул т'ехьаг'ла бер д'аяздергда е да е нана бахаш болча мотиге г'олла, цигара сайта т'ла из д'адохийтаргда», — йоах хьабайтача хоам.

Бер д'аяздара эшаш дар да бер даь хилара тешал деш дола каьхат, бера даь е наьна паспорт. Ялх денна йолча хана из иштга дий хьо-

жаш бола болх д'ахьоргба Палг'ай Республикан чурча г'улакхий Министрствос.

Д'аяздаь хилара каьхат д'адохийтаргда Палг'ай Республикан паччахьалкхен хьалаш яхача портала т'ларча доалахьарча кабинетс. Из каьхат д'ахойодача хана эшаш да, бераш деша дахийтара, иштга уж берий бешамашка оттадеш, лорашка дугаш, паччахьалкхен новк'остал царна дара йоах хоам.

Хьалхадоаккх, 2023 шерга к'аччалца йолча хана, даьша-ноаноша шоай бераш д'аяздора паспортни истолс е паччахьалкхен, муниципальни хьашташ кхоачашдеча Духача г'улакхий центре.

ПАЛГ'АЙ РЕСПУБЛИКАН ЗАКОН

Бер хьахиларца а кхедарца а бувзам болча, х'ара бетта луш долча пособи хьакъехьа

Т'найцад

Палг'ай Республикан

Халкьа Гулламо

2022 шера оаг'ой бетта 22 ди

Статья 1

Укх, Палг'ай Республика законо, «Бераш долча гражданаьшта паччахьалкхен пособиеш даларах долча» 1995 шера маьтсела бетта 19 дийнахьарча, №81-ФЗ йолча Федеральни законаца нийса, Палг'ай Республика доазон т'ла бераш долча наха, бер хьахиларца а кхедарца а бувзам болаш, х'ара бетта пособи лу (д'ахо – бер хьахиларца а кхедарца а бувзам болаш х'ара бетта луш дола пособи).

Статья 2

1. Бер хьахиларца а кхедарца а бувзам болаш, х'ара бетта луш дола пособи хьаэца бокьо я, социальни новк'остал дала дезача, берах кхийнача кхалнаьха а 17 шерга к'аччалца ха яьнна бераш долча наха а, нагахьа санна уж Российски Федерацие гражданаьш хилча, массаза а Российски Федерацие доазон т'ла бахаш а хилча.

2. Бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи хьоажадари д'адалари кхоачашду:

1) берах йолча кхалсага, нагахьа санна из берах кхийна ха ялх к'лира е дукхаг'ла яле а, из лорий учреждене берах йолча хьалхарча хан-йовкьашка учете эттаяле (шийтта к'лирага к'аччалца);

2) даь-наьнах (дезалхо ваь хьийцар, доал дер (йоакхо ер), бера 17 шу даланза а долаш, из Российски Федерацие гражданин а хилча, массаза а Российски Федерацие доазон т'ла дахаш а хилча.

3. Бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи хьаэцара бокьо хьахул, нагахьа санна, дезала пайда, юкьера хьаийцача, х'ара сага сих, Палг'ай Республике оттабаь вахара эша к'езигах бола, «Бераш долча гражданаьшта, паччахьалкхен пособиеш даларах долча», 1995 шера маьтсела бетта 19 дийнахьарча, №81-ФЗ йолча Федеральни законаца нийса белгалбаьча боарамал совнаг'ла ца хилча, из пособи хьадехаш хоам д'абеннача денга (д'ахо – бахархой х'ара сага сих вахара эша к'езигах бола боарам).

4. Бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи хьаэцара бокьо оттаеш, х'ара сага сих вахара эша к'езигах бола боарам, юкьера хьийца белгалбеш дезала оттам белгалбу, «Бераш долча гражданаьшта паччахьалкхен пособиеш даларах долча», 1995 шера маьтсела бетта 19 дийнахьарча, №81-ФЗ йолча Федеральни законаца 9 статьяца нийса.

5. Дезале 17 шу кхачанза массехк бер хилча, бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи, цу х'ара бера хьакъехьа д'алу.

Статья 3

1. Бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи д'алу, берах йолча кхалсага, нагахьа санна из берах кхийна ха, из лорий учреждене, кхалсаг берах йолча хьалхарча хан-йовкьашка учете эттаяле шийтта к'лира даьлча эттаяле, из лорий учреждене учете эттача бетта денз д'алу (бакьда из берах кхийнача хана денз ялх к'лирал хьалхаг'ла а доацаш) бер хьахила деза бутт отталехьа е берах хилар д'адала ха

хилале, (хоаддаме). Нагахьа санна берах хилар шийтта к'лира далалехьа бер д'адылча, белгалдаь пособи д'алац.

2. Бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи д'алу 17 кхачанза дола бераш долча гражданаьшта, из бер малха даьннача бетта денз, нагахьа санна белгалдаь пособи хьоажадарах хоам бар, бер даьча хана денз ялх беттал т'ехьаг'ла доацаш хиннадале. Д'ахо йолча моттигашка пособи д'адала доладу, из белгалдаь пособи хьадехаш хоам д'абеннача дийнахьа денз.

3. Бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи д'алу бер йодаьча хана денз, берах кхийна ха ялх к'лира далар, бер йодар а берах соцадар а, е белгалдаь пособи хьадехаш хоам бара 17 шу кхачара а белгалдаь пособи хьадехаш хоам бара а теркаме ца эцаш.

4. Нагахьа санна кхалсаго, из берах йолча хана, бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола пособи ийдаь хилча, белгалдаь пособи далар хьожа а ду, д'ла а лу, бер даьча бетта т'ехьаг'ла боаг'лаца бетта денз.

5. Бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи, 17 шу кхачанза дола бераш долча гражданаьшта хьожаду, шийтта бетта, бакьда бера 17 шу дала ха отталца йолча хан-юкья.

Статья 4

1. Бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи хьоажадари д'адалари кхоачашду, нагахьа санна кхалсаг берах хилара хьалхарча хан-йовкьашка, лорий учрежденешка учете эттача, йобелгалбаьча боарамашка:

1) белгалдаь пособи хьадехаш хоам баьча ханага, Палг'ай Республика кьахьега могоча наха вахара эшача к'езигах болча боарама 50 процент (д'ахо – кьахьега могоча наха вахара эша к'езигах бола боарам), - нагахьа санна, дезала х'ара сага сих, юкьера хьийцача бола пайдан боарам вахара эшачул совг'ла ца хилча;

2) бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи а д'алоарх'лаш, кьахьега могоча наха вахара эшача к'езигах болча боарама 50 процентал совнаг'ла ца хилча х'ара сага сих-75 процента боараме кьахьега могоча наха вахара эшача к'езигах болча боарамал совнаг'ла ца хилча;

3) бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи а д'алоарх'лаш, кьахьега могоча наха вахара эшача к'езигах болча боарама 75 процентал совнаг'ла ца хилча х'ара сага сих-100 процента боараме кьахьега могоча наха вахара эшача к'езигах болча боарамал совнаг'ла ца хилча.

2. Бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, 17 шерга к'аччалца ха йола бераш долча гражданаьшта х'ара бетта луш дола пособи хьожа а ду д'ла лу, укх борамех:

1) бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи Палг'ай Республике, из хьадалар дехаш хоам баьча денга, берашта вахара эшача к'езигах болча боарама 50 процент (д'ахо – берашта вахара эшача к'езигах бола боарам), - нагахьа санна дезале юкьера лаьрх'лача, бахархой х'ара сага сих лаьрх'лача, вахара эшача к'езигах болча боарамал совнаг'ла ца хилча;

2) бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи, берашта вахара эшача к'езигах болча боарама 75 процент (д'ахо – берашта вахара эшача к'езигах бола боарам), - нагахьа санна дезале юкьера лаьрх'лача, х'ара бетта луш дола пособи а долаш, бахархой х'ара сага сих лаьрх'лача вахара эшача

к'езигах болча боарамал совнаг'ла ца хилча;

3) бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи, берашта вахара эшача к'езигах болча боарама 100 процент - нагахьа санна дезале юкьера лаьрх'лача, х'ара бетта луш дола 75 процент пособи а долаш, бахархой х'ара сага сих лаьрх'лача, вахара эшача к'езигах болча боарамал совнаг'ла ца хилча;

3. Бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи д'алу, заявлени яла а ца езаш, Палг'ай Республике бахархой арг'ла йолча, социальни-демографически тоабан хьакъехьа оттабаь вахара эша к'езигах бола боарам хувцабеннача бетта денз. Из тайпа пособи д'адалар а кхоачашду заявлени яла а ца езача арг'лах.

Статья 5

Бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи, укх республикански законои «Бераш долча гражданаьшта паччахьалкхен пособиеш даларах долча», 1995 шера маьтсела бетта 19 дийнахьарча, №81-ФЗ йолча Федеральни законои белгалдаь наза хилча д'алу, Российски Федерацие Правительствос белгалдаь пособи хьоажадара а д'адалара а арг'ланца нийса.

Статья 6

1. Бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи д'адалара полномочи д'алу, Российски Федерацие пенсионни а социальни а страховане Фондага.

2. Бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи д'адалара финансировани елга кхоачашду, бюджетни законодательстваца нийса, республикански бюджета средстваехи, Палг'ай Республика расходни декхарашта софинансировани яра декхарашта, белгалдаь пособи д'адалара. Федеральни бюджетера луча бюджетни трансфертехи.

Статья 7

Бер хьахиларца а кхедарца а бувзам бола, х'ара бетта луш дола пособи хьоажадарахи д'адаларахи бола хоам чуоттабу, Цаг' йолча паччахьалкхен социальни кхоачон, хоам бара системе. Белгалбаь хоам Цаг' йолча паччахьалкхен социальни кхоачон, хоам бара система чуоттабар а хьаэцар а кхоачашду, «Паччахьалкхен социальни новк'осталах долча», 1999 шера климарса бетта 17 дийнахьарча, №178-ФЗ йолча Федеральни законаца нийса.

Статья 8

2023 шера наджгоанцхой бетта 1 ди отталехь, кхаш шергара хоаддаме, ворх' шерга к'аччалца, «Кхаш шергара ворх' хоаддаме шерга к'аччалца ха йолча бера пособи даларах долча», 2020 шера бекарга бетта 8 дийнахьарча, №12-РЗ йолча Палг'ай Республика Законо отта ма дарра, бокьо гражданаьшка юс, белгалдаь пособи хьожадаь хан-юкь истистеялалца е бер хиларахи кхедарахи, цу гражданаьшта х'ара бетта луш пособи хьожадалца, кхоачашду ер Закон низаца ч'оаг'далалехь болх беш хиннача арг'ланца а хьалашца а нийса.

Статья 9

Ер Закон низаца ч'оаг'денна болх бе долалу, 2023 шера наджгоанцхой бетта 1 дийнахьа денз.

Палг'ай Республикан

Мехкада

г. Магас,

2022 шера 26 декабрь

№70-рз

Келаматанакьбан М.М.

Галгайчен 40% бахархой хаоттам бувцара тIера ба

Ужахъанакъан Хъамзат

Галгайчен 40% бахархой тIера ба, вахаре шоаш зий-начох пайда эцаш, хаоттам мишта хургба дувцара. Цунна тешал ду «Сердало» газето, 100 саг чулоацаш,

2023 шера хьалхарча деношка дIабихьача тохкамо.

Иштта дале а, хаттаршта жоп луш хиннача аханел дукхагIчар яьхар дар, кхона хургба аьнна хаоттам массахана а хилац аьннача

беса. ДукхагIа бахархоша цу гулакха пайда эцар да сигала гульенна хула морхаш, иштта ара латта йIовхал.

20% бахархоша наха юкье лелаш долча хабарех; сигале хувцалуш хиларах; оалхазараш, лаьттан тIагIолла кхе-

сташ, лоххига лелаш хиларах; кхыдолча бахъанех оттабу хургбола хаоттам.

60% хаттарашта жоп денна-раша белгалдир, хургболча хаоттамах беш болча лаьрхIача хоамага шоаш хьежаш хилар а.

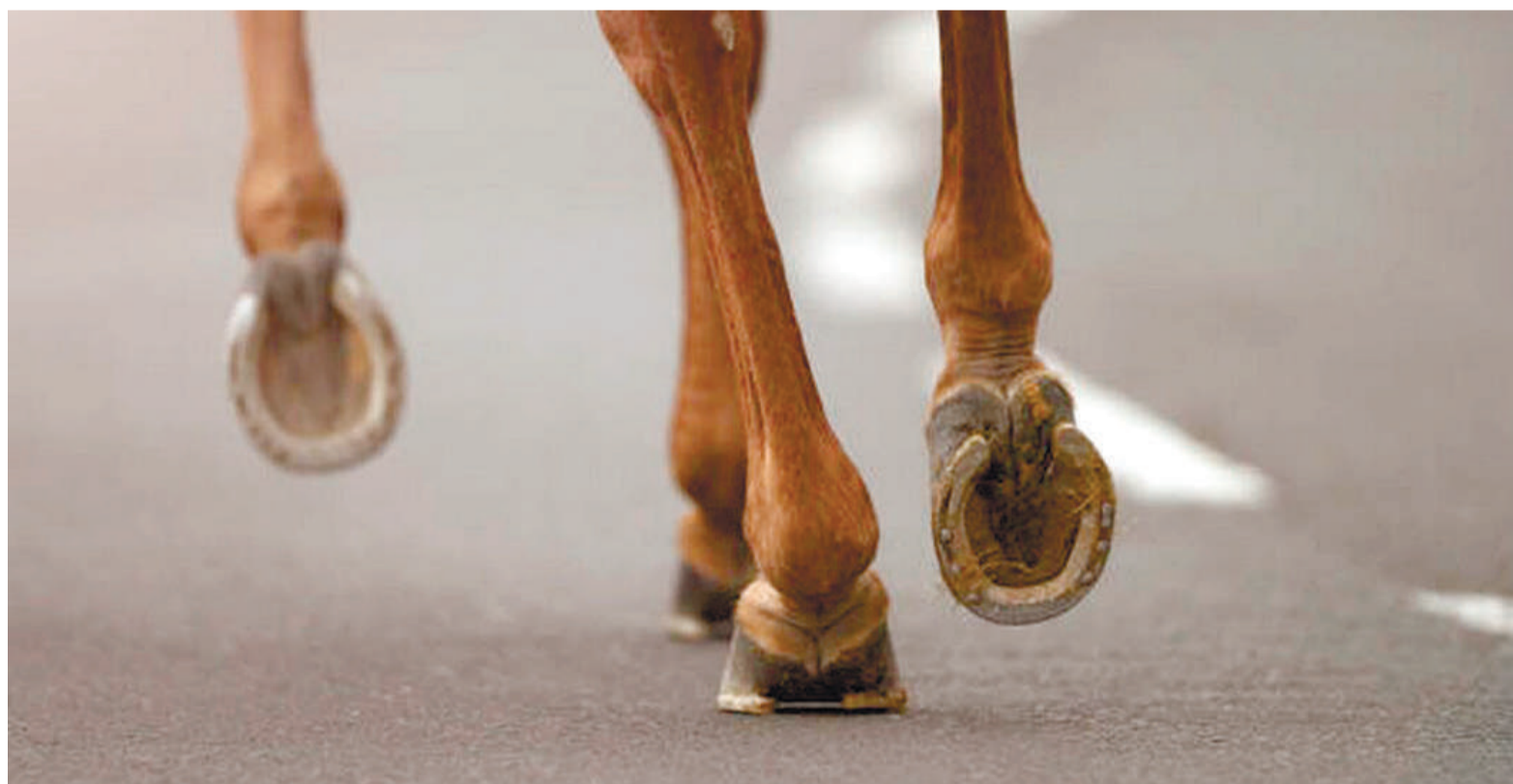
Сиха кийчбу кхача (фастфудаш) буараш кIезига бац

Султиганакъан Йоакъап

Болх беча моттигашка мук ду ха хьээттача, фастфуд оалача, таханарча хана вайна юкье геттара даьржача дарах кхоачам бераш 20% ба вай республике. Тайп-тайпара гамбургерашца, фри оалача коартолаца, иштта кхыдолча, сиха кийчдеча даарца хоза хеташ делкьер ду цар. Из хьахьекхар, 100 сагага хоаттам беш, оаха дIабихьача балхо.

ДукхагIболча наха белгалдир, массехк шу хьалха цу тайпара кхача шоаш наггахьа мара эцаш хиннабеце а, таханарча дийнахьа каст-каста цох кхоачам белга. Бахархошца къамаьл дувцаш, оаха техкар тахан цу даара нах селлара тIаберзар хIанад. Керттера ши бахъан: фастфуд кийчъь сиха йоал, цул совгIа маьха еза а яц. Сиха балха тIаберза безача нахIа, боккха аьттув болаш хул из кхача. Мехкахоша белгалдир, вай республике хьаеца фастфудий чам арахьа кичьерел дуккха дикагIа болга.

95% бахархоша дий-цар, ший цIагIа кийчдеча даарга цхьаккха хIама кхоачаргдац, яхаш, хIаьта фастфудаш дика я; деша, балха багIача наха, сиха хIама кхоаллаш, яа.

Говраша новкъарле ярах, авареш хул мехка

Доал доацаш шоай лоIаме дIахийца лелача говраша новкъарле еш, авареш хул республикерча наькъашка. Мехка бахархоша кхайкарал деш, шоай дIахийца лелача хьайбашта доал де аларах, из гулакх меттадоагIаш дац. Шоай паргIатта, машенаш лелача доккхача наькъашка уж

хьайбаш гучадувлар бахъан долаш, хатараш хул вайцига. Тха газета корреспондентага цу хьакъехьа лоткъам баьраш Берд-Юртара бахархой ба.

«Туханарча дийнахьа дIахийца лела говраш бахъане, зуламаш даьржад. Дукха ха йоацаш машена да лозавеш,

машен тоае езача хьале отташ, хинна авари а цу хьайбаша новкъарле яь хилар», — дувц Берд-Юртарча наха. Уж лоткъамаш кхьийолча юрташкара а дукха да. ГIажарий-Юрта вахархочо Забинакъан Илеза яхачох, юрта имама дуккхача дехар даьд цу хьайбай даьшка, иштта доал доацаш уж ма лелията, аьнна;

бакъда, гулакх аттачахьа дерзаш дац. Наха сатувс, моллагIча тайпара из хIама тоадаларга.

«Говр арахийца саг цунга хьажа веза. Машенех, зIамигача берех дизза долча наькъашка шоай хийцца лелаш да уж хьайбаш. Боккъала а доал де шоай хIаманна!» — аьлар Мужеча вахача Местой Назира.

сердало

Учредители:
Правительство
Республики Ингушетия и
ГАУ «Общественная
газета «Сердало»

Главный редактор:
Курскиева Х.А.

Адрес Правительства РИ:
360001, г. Магас,
пр. И. Зязикова, 12.

Адрес редакции и издателя:
Республика Ингушетия,
386101, г. Назрань,
Тер. Центральный округ
пр. И.Базоркина, 60.
Тел.: 8 (8734) 77-11-84
Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована
Управлением Росохранкультуры
по ЮФО.
Рег. номер ПИ № ФС 10-6526
от 5 марта 2007 г.

E-mail: serdalo@yandex.ru
Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены в
компьютерном центре редакции
газеты «Сердало».
Время подписания номера
по графику в печать:
11 января 2023 г.
Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не
совпадать с позицией редакции.
При перепечатке
ссылка на газету обязательна.
Письма, рукописи, фотографии,
рисунки не рецензируются и не
возвращаются.
Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве
«Южный регион»,
с готовых диапозитивов
Адрес: 357600, Ставропольский край,
г. Ессентуки, ул. Никольская, 5.
Заказ №1435 Тираж: 2000 экз.

